

DE OORLOG, 28 december 1914
 [ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27922]

[Maandag 28 December 1914]

Inhoudsopgave 28 december 1914

[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27922]	1
DE OORLOG	2
Op het Westelijk oorlogstooneel.	2
Officieele Fransche berichten.	3
Op de Duitschers veroverd.	3
Officieel Duitsch legerbericht.	3
Tegenspraak.	3
Metz door de Franschen genaderd.	3
Uit Antwerpen.	3
Aan de Yser.	4
Kerstmis in de loopgraven.	4
Het verhaal van den ooggetuige.	4
Officieele Fransche berichten.	5
Op het Oostelijk oorlogstooneel.	6
De Tsaar aan het front.	6
Spoorwegbotsing in Polen.	6
Officieel Duitsch legerbericht.	6
Officieele Russische berichten.	6
De strijd in Polen.	6
DUITSCHLAND.	7
Duitsche plannen in Fransch licht.	7
De Joden in den oorlog.	7
De Duitschers en het Kerstfeest.	8
Een oorlogsbelasting.	8
FRANKRIJK.	8
Naar den vrede.	8
De Kamer-zittingen. — Twee dooden.	8
ENGELAND.	10
De Kerstgroet van het Engelsche Koningspaar.	10
RUSLAND.	10
Tegenspraak.	10
Een tegenspraak.	10
Officieele Russische berichten.	10
DENEMARKEN.	11
Internationale socialistische vredesconferentie.	11
Schepen aangehouden	11
TURKIJE	11
Een schrijven van den Paus aam den Sultan van Turkije.	11
De adjudant van Enver-pasja gevangen.	11
ITALIË.	11
De Italianen in Valona.	11
VEREENIGDE STATEN.	12
Geen officieele stappen.	12
Turkije en de Ver. Staten.	12
Turkije en de Vereenigde Staten.	12
"De oorlog onttoond, de vrede afgekondigd".	12
Nederland en de oorlog.	12
De vluchtelingen.	12
Vluchtoord Nunspeet.	12
Betaling aan Personeel van Spoorwegen, Posterij en Telegraphie	13
Veldpredikers.	13
Laatste Berichten.	13
De "Leersum" op een mijn gelooen.	13
STADSNIEUWS.	13
Belgische Vluchtelingen.	13
INGEZONDEN STUKKEN.	13
Oesters.	13
Op het Oostelijk oorlogstooneel.	14
Officieele Oostenrijksche berichten.	14
Op het Zuidelijk oorlogstooneel.	14

Naspeuringen van Paul Theelen: 28 december 1914

Officieele Oostenrijksche berichten.	14
[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27922]	15
DE OORLOG	15
De algemeene toestand	15
Op het Westelijk oorlogstooneel.	16
Het offensief der bondgenooten.	16
Een luchtschiploods gebombardeerd.	17
Kerstmis in de loopgraven.	17
De strijd aan de Yser.	17
Officieele Fransche berichten.	17
Aan het noordwestelijk front.	18
Veurne beschoten.	18
Een Zeppelin boven Nancy.	18
Op het Oostelijk oorlogstooneel.	18
In Russisch Polen.	18
Op Zee.	18
De Engelsche aanval op de Duitsche kust.	18
Een Engelsche torpedobootjager gestrand.	19
In de Zwarte Zee.	19
Admiraal Sturdee over den slag bij de Falkland-eilanden.	19
Geheime Duitsche plannen?	20
EGYPTE.	21
Het Kanaal van Suez.	21
BELGIË.	21
De toestand in België.	21
FRANKRIJK.	22
De vrouwen en de vrede.	22
DUITSCHLAND.	22
Een kerkgang van den Deutschen Keizer	22
Vrijwillige oefenplicht voor jongelieden.	24
ENGELAND.	24
Vijandelijke vliegtuigen.	24
TURKIJE.	24
Turkije en het Vaticaan.	24
ITALIË.	25
JAPAN.	25
Geen Japansche troepen naar Europa.	25
Zwitserland.	25
De nieuwe Bondsprezident.	25
Effecten- en Geldmarkt.	25
Eenige beschouwingen over het afgelopen jaar. III.....	25
BINNENLAND.	28
De Nederlandsche post en de Engelsche censor.	28
Gemengde berichten.....	29
Wraakneming?	29
BEURS EN NIJVERHEID.	29
De Engelsche geldmarkt.	29
Uit Duitschland.	30
Moratorium in Rumenië.	30
Japansche Leening.	30
Uit Oostenrijk-Hongarije.	30
Uit de Vereenigde Staten.	30
Union Pacific Spoorweg-Maatschappij.....	31

5

EDITIE VAN 2 UUR. OCHTENDBLAD

DE OORLOG

10 **Kerstmis in de loopgraven. – Het verhaal van den "Ooggetuige." – De Italianen in Valona. – Turkije en de Vereenigde Staten. – "De oorlog onttroond, de vrede afgekondigd". – Berichten uit de oorlogvoerende landen (Russisch succes in Galicië).**

Op het Westelijk oorlogstooneel.

15 PARIJS, 26 December. (Reuter.) Het communiqué van hedenavond luidt: Niets belangrijks te vermelden.

Officieele Fransche berichten.

20 PARIJS, 27 Dec. (Reuter.) Het communiqué maakt melding van een geregeld, langzaam
voorwaartgaan der bondgenooten.
Een Duitsch luchtschip liet te Nancy tien bommen vallen, zonder dat voor deze
handeling een militaire beweegreden is te vinden.
Fransche vliegers daarentegen wierpen bommen op een der stations van Metz, waar
25 treinverkeer plaats had. Eveneens werden de kazernes van St. Privas gebombardeerd.

Op de Duitschers veroverd.

30 PARIJS, 27 Dec. (Reuter.) Volgens een officieele mededeeling werden den 24en Dec. in
de Deutsche loopgraven in de omgeving van Perthes o.m. buitgemaakt twee mitrailleurs,
verschillende be?eringskanonnen op mobiele affuiten, een mijnenwerper van 245 m.M.,
een 50 m.M. kanon in gepantserden koepel, een revolver-kanon, 37 m.M. kanonnen.
Uit deze opsomming krijgt men eenig denkbeeld van de wijze, waarop de Deutsche
verdediging is ingericht.

Officieel Duitsch legerbericht.

35 Berlijn, 27 Dec. (W. B.)
Rapport van het groote hoofdkwartier:
In Vlaanderen geschiedde gisteren niets van belang.
Hedenmorgen vertoonden zich Engelsche schepen.
Ten noordoosten van Albert deed de vijand een vergeefschen aanval op La Boi?lle,
40 waarop hedenmorgen vroeg een succesvolle tegenaanval van onze troepen volgde.
Fransche aanvallen in het Argonnenwoud ten zuidoosten van Verdun werden door ons vuur
afgeslagen.
In den Boven-Elzas vielen de Franschen onze stellingen aan ten oosten van de lijn
Thann-Dammerkirch (Darmemarie - is in de richting Mühlhausen), doch alle aanvallen
45 werden afgewezen.
In den vóornacht namen de Franschen bezit van een belangrijke hoogte ten oosten van
Thann, doch zij werden door een krachtigen tegenaanval verdreven. De hoogte bleef
geheel in onze macht.

Tegenspraak.

50 BERLIJN, 27 Dec. (W. B.) Ambtelijk. De "Daily Mail" meldde den 23sten December uit
Duinkerken dat een vlieger van de geallieerden een nieuwe Zeppelinloods met twaalf
bommen in brand had gestoken. Het is juist, dat in de laatste dagen bommen door
vijandelijke vliegers geworpen zijn. Een Zeppelinloods echter werd daarbij niet
55 beschadigd.

Metz door de Franschen genaderd.

60 De "Times"-correspondent bij het Franche leger meldt, dat de Franschen het bosch
Bois-le-Prêtre ten noordwesten van Pont-à-Mousson hebben bezet, zoodat zij in staat
zijn met de beschieting der forten om Metz aan te vangen. Het Bois-le-Prêtre, dat de
hoogten ten noorden van den weg van Pont-à-Mousson naar St. Mihiel bedekt, werd
sedert weken door de Duitschers bezet; doch Franschen wisten den vijand er uit te
drijven en daardoor waren zij in staat de ?rroy-heuvels te bezetten, die binnen het
geschutvuur der forten om Metz gelegen zijn. Zij kunnen thans St. Blaise beschieten
65 dat bijna aan de grens ligt en dat het dorp Pagny-sur-Moselle beheerscht.

Uit Antwerpen.

70 Volgens mededeelingen van Deutsche officieren zijn er op het oogenblik omstreeks ?
00.000 man Deutsche troepen binnen de stelling Antwerpen. Zij zijn aangewezen om de
vesting en de stelling te verdedigen als deze door de geallieerden zou worden
belegerd. Het plan der Duitschers zou zijn zich onder krachtige verdediging van
Rousselaere terug te trekken op Gent. Maar ook Gent zal desnoods worden verlaten.
Alvorens echter Antwerpen te ontruimen zal de stelling tot het uiterste worden
verdedigd. De inwoners zullen worden gewaarschuwd en hun zal dan gelegenheid worden
75 gegeven de stad te verlaten.
De soldaten van de bezetting der forten mogen niet in de stad komen; zij blijven in
de omgeving van den eersten fortengordel. Nacht en dag werken 3000 man aan de
versterking der forten, die geheel van aanzien veranderd zijn. Dat van Wyneghem b.v.
bevindt zich geheel onder den grond. De kanonnen steken slechts een halven meter
80 boven den grond uit. Aan het fort van Waelhem doen de Duitschers niets. Dit is door
hen verlaten. Daarentegen wordt krachtig gewerkt aan het fort Wavre St. Cathérine.

Aan de Yser.

Een onzer berichtgevers meldt:

85 Het hevig kanongebulder dat men hier in den laatsten tijd dagelijks pleegt te hooren,
werd gisteren niet opgemerkt. Voor de gehoororganen der bewoners uit Zeeuwsch-
Vlaanderen's westhoek is zoo een stilte in in het hemelruim tegenwoordig bepaald
vreemd. Misschien een "Kerstpauze" zou menigeen denken. Het bleek echter niet zoo te
zijn, want hedenmorgen, eerste Kerstdag, werd die plechtige stilte weder onderbroken
90 door een dof gerommel uit het zuiden; het kanon scheen weder op adem gekomen te zijn.
Een circa 45-jarige Deutsche landstormschildwacht aan de grens verhaalt mij, dat de
strijd aan de Yser met uiterste inspanning wordt hervat. Hij is vol moed, wij komen
er zonder twijfel door, zegt hij, Duitschland heeft nog zooveel soldaten, en voor
onze groote kanonnen is niets bestand. Hij, gehuwd en vader van twee kinderen, was
95 gelukkig daarheen nog niet te moeten vertrekken, "doch wie weet" vervolgde hij,
"wanneer het mijn beurt is". Kameraden, familieleden, die werwaarts reeds werden
gedestineerd, namen als kinderen schreiend afscheid van hem. Bepaald aandoenlijk,
niet waar, van een man op leeftijd zoiets te moeten aanhooren?

100 **Kerstmis in de loopgraven.**

Over het geheel is het stil geweest in de loopgraven in de Kerstdagen. De Engelsche
bladen melden, dat er niet veel meer geschied is dan wat artillerie-geschiet. De
Franschen hadden een "Noel du soldat" gearrangeerd, met allerlei verrassingen, de
Belgen kregen van hun Koning sigaren, en van de Koningin 60,000 wollen bouffantes,
105 die op Kerstavond werden verdeeld. De Engelschen kregen hunne plumpuddings en
merkwaardig is het verhaal, dat in de loopgraven der Engelschen en Duitschers, hoewel
dan de woorden verschilden, dezelfde liederen op dezelfde wijzen werden gezongen en
beide zijden haar best deden om tot een samenzang te komen. "Tipperary" was ditmaal
geheel vergeten en had plaats gemaakt voor de Kerstliederen, die in beide landen zoo
110 op elkaar gelijken. Doch nauwelijks was de zang geëindigd – zegt de "Times"-
correspondent, – of de cynische Duitschers schoten een volle laag af en vele kogels
vielen in de Engelsche loopgraven.

Maar dit kon den Engelschen niet beletten te genieten van de plumpuddings en de
andere geschenken, die uit Engeland voor de soldaten te velde waren gezonden, vooral
115 van de sigaren, sigaretten, tabak en rum. En vooral van de Kerstgroeten, door den
Koning en de Koningin aan ieder man te velde gezonden.

Het verhaal van den ooggetuige.

De "Ooggetuige" bij het Engelsche hoofdkwartier geeft weder een lange beschrijving
120 van wat er aan het front geschied is in de week van 14 tot 21 December. Hij begint
zijn verhaal eigenlijk met den 18en, toen de beschieting door artillerie genoeg werd
geoordeeld om tot een aanval over te gaan. Het rechter centrum drong tot in de
Duitsche linie door, nam daar eenige loopgraven, een 25-tal gevangenen, en vond er
een groot aantal doden, slachtoffers waarschijnlijk van het voorafgegane
125 artillerievuur. Het linkercentrum dreef ook de Duitschers uit eenige versterkingen,
maar moest die weer ontruimen, en in de vroegere posities terugtrekken. In den nacht
van 18 op 19 December werden de aanvallen voortgezet en hier en daar loopgraven
genomen, die echter in den ochtend van den 19en door de Duitschers werden hernomen,
en de gevechten die dien geheelen dag werden geleverd, maakten dat in den morgen van
130 den 20en nog slechts een enkele loopgraaf in handen der Engelschen was gebleven.
Dien 20en werd den geheelen dag gevochten. De Duitschers deden herhaalde pogingen om
den algemeenen vooruitgang van de geallieerden te doen mislukken; zij deden herhaalde
tegenaanvallen, en veroverden daarin enkele loopgraven der Engelschen. Deze lieten de
135 zaak echter niet koud, en wisten in hun tegenaanvallen weder eenig terrein en een
dorp, dat de Duitschers bezet hadden, te heroveren – en in den morgen van den 21en
was de toestand weder ongeveer als te voren.

Het geringe resultaat van de gevechten geeft, zoo zegt de "ooggetuige", een weinig
duidelijk denkbeeld van de leiding der operaties, aan het front. Toch is de generale
140 staf van het operatieleger, die de hersenen van dit leger voorstelt, een drijvende
kracht. Gewoonlijk bevindt zich dit hoofdkwartier in een stad, achter de linie,
waarin somtijds het gebulder van het kanon nog wel kan worden gehoord, maar die toch
buiten het bereik van 's vijands geschutvuur ligt en waar de generaal-commandant en
de generale staf in kwartier zijn. De commandant toch is in den modernen oorlog
absoluut niet verplicht zich persoonlijk van de wapenbewegingen te overtuigen.
145 Integendeel, in alle kalmte wacht hij de mededeelingen af van hetgeen anderen zagen
en hoorden, en die hem worden toegezonden langs verschillende telefoon- en
telegrafische leidingen, of door auto's en motorrijwielen worden binnengebracht. Op
de kaarten, die overal op de tafels liggen, wordt iedere beweging der troepen van

150 beide zijden nauwkeurig nagegaan, met vlaggen van verschillende kleur aangegeven, en bestudeerd. Daar zijn ook alle hoofden bijeen van de verschillende diensten voor het leger, voeding, verzorging, gezondheidsdienst enz.

Beweegt het leger zich voor- of achterwaarts, dan wordt ook dit hoofdkwartier verplaatst; het blijft steeds op zulk een afstand van de gevechtlinie, dat het door de operaties niet wordt belemmerd in zijn verrichtingen. Soms beeft zich de 155 commandant-generaal wel eens naar een punt dicht bij het front gelegen, om met de onderhebbende generaals te spreken ??? of te overleggen. En bovendien worden geregeld verbindingen onderhouden met de corps-hoofdkwartieren en den generalen staf der bondgenooten, door bemiddeling van "officiers de liaison", die geregeld in auto's heen en weer rijden. Deze kunnen persoonlijke wenschen van hunne commandanten 160 overbrengen, en zoo noodig ook schriftelijke mededeelingen.

Tusschen dit groote hoofdkwartier en de frontlinie zijn de corps- en divisiestaven, alle op dezelfde wijze ingericht, en nog meer naar voren de brigadestaven, die dus dicht bij de gevechtlinie zijn en meer direct met deze verkeerden.

En een 400 of 500 meter meer vooruit komt men aan de eerste troepenafdeelingen, de 165 ondersteunings- of beschermingstroepen, in groote onderaardsche holen bijeengebracht; hier vindt men ook de bataljonscommandanten; en van daar loopen de loopgraven en tappen, de verbindingen en andere uithollingen, steeds meer naar het front, naar het Ultima Thule - en daarvoor ligt het neutrale gebied, het niemandsland, tusschen de voorposten van de beide legers, het gebied, dat steeds bestreden, steeds genomen en 170 hernomen wordt en waarop en waarin men elkaar poogt te naderen, elkaar poogt te overvallen, kruipend en sluipend tusschen de ijzerdraadversperringen, de dooden en gewonden...

En wee dengene, die het waagt buiten de beschuttende loopgraven zijn hoofd te steken. Het doodelijke schot valt onmiddellijk, want aan beide zijden liggen de beste 175 schutters gereed om de tegenpartij het uitzicht onmogelijk te maken.

Dit is de toestand, die nu al maanden zoo voortduurt, bijna ongewijzigd.

Over het geheele gebied zijn die verschillende linies verbonden door telefoon- en telegrafische geleidingen, allerlei andere verbindingsmiddelen, en daardoor wordt het bevel van de achtersite linie, uit het generale hoofdkwartier, de hersenen van het 180 leger, overgebracht naar de uiterste peripherieën, waar het bevel wordt omgezet in actie.

Officieele Fransche berichten.

185 Het Fransche gezantschap te 's-Gravenhage deelt onder dagteekening van gisteren het volgende mede omtrent de krijgsverrichtingen:

In het Noorden, tusschen de zee en de Leie, hebben bij tusschenpoozen artilleriegevechten plaats gehad. Van Béthune naar Atrecht hebben wij in den avond van den 23en een sprong van 150 meter naar voren gedaan. Wij hebben het splitsingspunt der wegen van Loos naar Rutoire en van Loos naar Vermelles bereikt. 190 Ons geschut heeft een blokhuis op den weg van Aix Noulette naar Souchez vernield. Te St. Laurent, bij Atrecht, zijn wij 100 M. vooruitgegaan. Tusschen Atrecht en de Oise hebben wij ons, noordoostelijk van Albist, meester gemaakt van een deel van het dorp La Boissellie en van een loopgraaf. Wij maakten gevangenen en namen een mitrailleur. In het noorden van Roye, te Lihus bij Lihons, hebben wij een loopgraaf 195 der Duitschers bezet. Deze aanvallen, met veel kloekheid ondernomen, konden alle gehandhaafd blijven. Zuidelijk van de Oise, in de streek van Bailly bij Ribecourt, heeft ons geschut een vijandelijke loopgraaf in brand geschoten en er hevige ontploffingen veroorzaakt. Ons geschut heeft eveneens de verdedigingswerken des vijands op het heuvelvlak van Nouvron bij Vie aan de Aisne in de war gestuurd.

200 Aan de Aisne en in Champagne hebben artilleriegevechten plaats gehad. Verscheidene aanvallen der Duitschers werden afgeslagen tusschen Reims en Argonne. In de streek van Perthes en van Mesnil-les-Hurlus kon het terrein, dat wij de vorige dagen gewonnen hadden, behouden blijven en in staat van verdediging worden gebracht. Ten noorden van Mesnil hebben wij ons meester gemaakt van een bosch, dat 205 door den vijand, oostelijk van de den 23e veroverde loopgraven, in sterken staat van tegenweer was gebracht. Noordwestelijk van Mesnil en oostelijk van Perthes hebben wij den vijand voor goed verjaagd. Uit de gedeelten van loopgraven waarin hij nog stand hield, houden wij thans zijn geheele eerste verdedigingslinie bezet.

210 In Argonne, in het bosch van La Grurie, hebben wij vijf aanvallen der Duitschers vlak afgeslagen en ons gevechtsfront behouden. In de streek van Verdun zijn wij, trots sneeuw en mist, vooruitgegaan. Op het front Boureuilles-Vauguois, in de streek Cuisy Bois de Forces, op 18 K.M. noordelijk van Verdun, heeft ons zwaar geschut, terwijl het de vijandelijke batterijen en mitrailleurs in bedwang hield, onze infanterie in

215 staat gesteld een sprong voorwaarts te doen. Bij St. Mihiel, in het Ailly-Bosch en in
het Agremont-woud, noodzaakte ons geschut de Duitschers tot het verlaten, in wanorde,
hunner loopgraven.

In de lage-Vogezen zijn wij tot op 1500 M. van Cirey-sur-Vezouse genaderd, oostelijk
220 van Lunéville, en op 5 K.M. van het vroegere Fransch-Duitsche front.

Op het Oostelijk oorlogstooneel.

De Tsaar aan het front.

PETROGRAD, 27 Dec. (R. T. A.) De Tsaar is aan het front aangekomen.

225 **Spoorwegbotsing in Polen.**

PETROGRAD, 26 December. (P. T. A.) Te Kalish werden bij een botsing tusschen een
trein vol militairen uit Pruisen en een trein, die terugkeerde met gewonde
officieren, 400 man gedood en 500 gewond. De oorzaak is een vergissing van den
wisselwachter. De wisselwachter, de stationschef en andere beambten werden
230 gearresteerd.

Officieel Duitsch legerbericht.

BERLIJN, 27 Dec. (W. B.)

Rapport van het groote hoofdkwartier:

235 In Oost- en West-Pruisen geen wijziging in den toestand.

In Noord-Polen wonnen wij aan Bzoera en Rafka al vechtende langzaam eenig terrein.
Ten zuidoosten van Tomassof werd het offensief met succes voortgezet. Russische
aanvallen uit zuidelijke richting op Inoflods werden met zware verliezen voor de
Russen afgeslagen.

240

Officieele Russische berichten.

PETROGRAD, 27 Dec. (R. T. A.) Rapport van den generalen staf:

Den 26en bepaalde de actie aan de Bzoera en Rafka zich in hoofdzaak tot een
artilleriegevecht. Verschillende Duitsche aanvallen sloegen wij met succes af.

245 In den avond van 25 Dec. wierpen wij aan de Beneden-Nidda de Oostenrijkers uit het
hardnekkig door hen verdedigde dorpje Visliza; de verdedigers trachtten zich vast te
zetten op den linker Nidda-oever, doch wij wierpen hen over de rivier terug.
Ten zuiden van den Boven-Weichsel, in de omgeving van Tarnof, drongen wij de
Oostenrijkers den 25en van de lijn Toegof-Olpiny, waarbij de vijand tien mitrailleurs
250 achterliet. Wij maakten 45 officieren en ruim 2500 man krijgsgevangenen. Den volgende
dag zetten wij de vervolging van de Oostenrijkers voort, die zich in wanorde
terugtrokken, waarbij wij nog acht mitrailleurs vermeesterden en ongeveer duizend
krijgsgevangenen maakten.

255 Wij bezetten de hoogten bij Siedlitska op den linkeroever van de Biata (zijrivier van
de Doejanec).

In de richting van de Doeklapas werden de Oostenrijkers in gevechten op 25 en 26 Dec.
teruggeworpen uit de lijn Tsmigrod-Doekla. Zij zijn in vollen aftocht.

Gedurende de laatste gevechten in deze streek leden de Oostenrijkers ontzaglijke
verliezen. Zij lieten meer dan 10,000 krijgsgevangenen in onze handen.

260 [Uit deze berichten blijkt, dat de Russen met succes het offensief in Galicië hebben
hernomen en krachtigen druk uitoefenen op den rechtervleugel van de Oostenrijkers,
welken vleugel zij schijnen te willen omvatten; deze operatie beteekent, bij slagen,
een ernstige bedreiging voor Krakau.

Tarnof is een belangrijk spoorwegknooppunt. R. "H."].

265

De strijd in Polen.

De "Times"-correspondent zegt: Er schijnt eenige waarheid te zijn geweest in de
meening over de Duitsche plannen, om Kerstmis in Warschau te vieren. De aanvallen op
de Russische linies aan de Boerza worden aangegeven als wanhopige pogingen om zich er
270 door te slaan, en de resultaten waren noodlottig. Gedurende de jongste drie dagen
(het telegram was van 24 Dec. uit Petersburg) namen de Russen 15,000 à 20,000 man van
de Hongaarsche Honvedregimenten in de Karpathen gevangen, en dreven den vijand overal
terug.

275 De "Oetchernee Wremja" geeft de volgende mededeelingen over het aantal
krijgsgevangenen in Rusland. In Siberië en de noordelijke provincies zijn 870
Duitsche officieren en 57,765 man, 2970 Oostenrijksche officieren en 141,012 man. In
de hospitalen zijn 120 zieke en gewonde Duitsche officieren en 25,252 man, 118
Oostenrijksche officieren en 20,210 man. Op de étappeplaatsen zijn nog 150 Duitsche
officieren en 48,720 man, 98 Oostenrijksche officieren en 60,225 man. Te zamen dus:
280 1140 Duitsche officieren en 131,737 man en 3186 Oostenrijksche officieren en 221,447

man, totaal 4326 officieren en 353,184 man.

De Russische generale staf maakt bekend, dat de Duitschers bij pogingen om de Bzoera en de Rafka over te steken ontzaggelijke verliezen leden. De *Times*-correspondent acht thans ook den terugtocht van het Russische leger, dat aanvankelijk groote teleurstelling wekte in Engeland, thans volkomen gerechtvaardigd. Want de leer van den oorlog zegt toch, dat het wenschelijk is het vijandelijke leger te vernietigen onder de meest gunstige omstandigheden. En dat toch wordt het best bereikt, hoe verder de Deutsche en Oostenrijksche legers in Rusland worden gelokt. De grootvorst laat echter telkens weder aanvallen doen op de indringers. Zoo werd een hevig gevecht geleverd bij Jezerzetsj en Rozkowawola aan de Pilitza, ten oosten van Thomaszof en ten noorden van Opoczno, en tevens rukten de Russen op den rechteroever van de Pilitza op, zoodat de overtocht van de Oostenrijkers over de Pilitza onmogelijk werd gemaakt.

De Deutsche positie is al niet anders.

De pogingen om bij Mlawa vooruit te komen, werden voorzien en een groote Russische macht was op den rechteroever van den Weichsel bijeengebracht, zoodat de overtocht daar niet kon plaats hebben.

Ook de pogingen der Hongaren om Przemysl te ontzetten, zijn door het optreden van de Russen mislukt.

De pogingen der Duitschers om de Bzoera over te steken, werden afgeslagen door de Siberische scherpschutters, die drie dagen lang dapper vochten en den vijand groote verliezen toebrachten. Wurtembergsche regimenten, die uit Frankrijk kwamen om aan den strijd onder Hindenburg deel te nemen, werden geheel vernietigd.

In den nacht van 20 December trokken twee Deutsche afdeelingen over een voetbrug bij Pisia, doch deze ondergingen hetzelfde lot. Den volgenden dag concentreerden de Duitschers, op den rechteroever van de Bzoera, twee bataljons; doch in den nacht van den 21en op den 22en Dec. werden deze door de Russen met de bajonet aangevallen. Zij lieten 1200 dooden op het slagveld.

Bij Mlawa maakten de Russen een Deutsche proviand-colonne buit, waarbij een groote hoeveelheid Kerstgeschenken voor de Deutsche troepen.

DUITSCHLAND.

Duitsche plannen in Fransch licht.

PARIJS, 27 Dec. (Reuter.) Het blad "Le Matin" verneemt uit Verdun, dat volgens de meeningen van Deutsche krijgsgevangenen over de plannen en voornemens van Deutschland de toekomst van Deutschland niet in Frankrijk noch in België wordt beslist, maar in Oostenrijk, welks leger geregeld wordt verslagen. Oostenrijk zal het geheele gewicht van den oorlog moeten dragen. Deutschland zal de Deutsche bevolking van Oostenrijk bij het rijk voegen, dat zich dan zal uitstrekken tot de Adriatische Zee. De Deutsche vloot zal de Middellandsche Zee bevaren en dan zal het zich met alle macht tegen Engeland keeren.

De Joden in den oorlog.

Aan een artikel in het maandblad "Ost und West" ontleent de "Alliance Israélite": "In dezen oorlog staan, in de verschillende legers, ongeveer zesmaal honderd duizend Joden te velde. Alleen in het Russische leger dienen meer dan 350,000 geloofsgenooten. Zij worden daar in nog grooter sterkte dan de zonen van andere vreemde natiën in het vuur gezonden op de gevaarlijkste punten. Velen van hen hebben zich roemrijk onderscheiden. Een Joodsche militaire arts te Moskou schreef aan zijn te Kopenhagen wonenden broeder het volgende: Toen de Tsaar het militaire hospitaal te Moskou bezocht, wilde het toeval, dat in alle zalen, welke de Keizer bezocht, alle gewonden, die bij toesprak, Joden waren. De Keizer verzocht den hem vergezellenden officier hem ook eens in een hospitaal voor Christenen te brengen... De Russische generaals achten zich natuurlijk niet geroepen in lof over de Joodsche krijgvoerenden breed uit te weiden, en toch hebben zij, zoowel in den Japanschen als in den tegenwoordigen oorlog, ook Joden voor hooge onderscheidingen voorgedragen.

"In Oostenrijk-Hongarije hebben onder de Joden zoowel de manschappen als de officieren, die daar zelfs in zeer hooge rangen dienen, zich de hoogachting en de hartelijke erkenning van hun verdiensten waardig gemaakt bij het legerbestuur en den keizerlijken opperbevelhebber. Van de Gallicische Joden alleen zijn ongeveer 80,000 soldaten in 't veld gezonden. Zij maken van het kader een bijzonder nuttig, bijna onontbeerlijk element uit. Ook vele reserve-officieren vindt men onder hen. In de eerste faze van den oorlog zijn vele Joodsche officieren voor den vijand gevallen (men spreekt van honderdvijftig). Velen hunner hadden hooge, zelfs de hoogste onderscheidingen gekregen. Jeugdige Joodsche officieren hebben voor Luik, Namen en Maubeuge en in Oost-Pruisen de Oostenrijksche motor-batterijen aangevoerd; de

Joodsche manschappen vechten dapper en met volharding; de Joodsche kadetten worden bij voorkeur voor den ordonnance-dienst en andere dergelijke dienstvakken aangewezen, welke koelbloedigheid, vastberadenheid, vindingrijkheid, scherpe waakzaamheid, onvoorwaardelijke betrouwbaarheid eischen. De toewijding en offervaardigheid der Joodsche bevolking, in 't bijzonder in Galicië, heeft op het leger en zijne aanvoerders tot in de hoogste rangen een uitnemenden indruk gemaakt.

"In Duitschland hebben de Joden de oude roemrijke traditiën uit de bevrijdingsoorlogen en van het jaar 1870 schitterend gehandhaafd. Niet alleen hebben zij, gelijk vanzelf spreekt, hun plicht betracht, maar zij hebben in veel hooger getale dan naar verhouding van hun zielental, zich als vrijwilligers gesteld. Velen hunner hebben hun vaderlandsliefde door den dood op het slagveld bezegeld; als de edelste onder hen mag Ludwig Frank worden genoemd, de onverschrokken strijder voor den vrede, die zijn rijk, vruchtbaar en veelbelovend leven in den oorlog gelaten heeft. Veler zijner geloofgenooten zullen met het IJzeren Kruis of nog hooger onderscheiding uit het leger terugkeeren. Niemand zal 't voortaan meer wagen hunne dapperheid, hun persoonlijke krijgsvaardigheid in twijfel te trekken... De legerchefs hebben... reeds thans een groot aantal Joden tot officieren bevorderd. Het behoeft voorts geen betoog, dat de Joodsche burgers in eerste rijen stonden van hen, die van geldelijke offervaardigheid en persoonlijk hulpbetoon voor de soldaten en hun betrekkingen blijk hebben gegeven. Geven en helpen was dan ook steeds een hartstocht bij de Joden.

"Dat een en ander het vooroordeel, de miskennis zal doen wijken, mag men met zekerheid aannemen. De zware bloedoffers zullen niet te vergeefs gebracht zijn".

De Duitschers en het Kerstfeest.

De "Berliner Lokal-Anzeiger" heeft aan de veldheeren van Duitschland en Oostenrijk gevraagd, met welke gedachten en wenschen volk en leger van Duitschland ditmaal het Kerstfeest moeten begroeten. De antwoorden zijn in fascimile afgedrukt in een "Weihnachts-Gedenkblatt". De kroonprins schreef kort en bondig: "Kalttes Blut, durchhalten". De minister van oorlog tevens chef van den generalen staf, von Falkenhayn, uitte zich aldus: "Im vertrauen auf die eurge Gerechtigkeit und die stärke des deutschen Schwertes." Het "Durchhalten" komt ook nog in uitspraken van andere legeraanvoerders voor, o.a. in die van von Kluck. "Vorwärts!" is het parool van den minister van marine, von Tirpitz.

In deze Kerstuitgave prijkt tusschen de portretten van Deutsche en Oostenrijksche aanvoerders ook dat van Enver Pasha, den chef van den Turkschen generalen staf.

Een oorlogsbelasting.

Uit Zevenaar wordt gemeld: In de Deutsche industrie wordt thans een soort oorlogsbelasting geheven, waaraan door alle arbeiders, ongeacht hun nationaliteit, moet worden bijgedragen en niet weinig ook. Gistermorgen sprak ik eenige Nederlandsche arbeiders, werkzaam in Duitschland. Van hen vernam ik, dat zij een dag loon per maand voor legerbelasting moeten afstaan. Voor anderen, in speciaal daartoe aangewezen bedrijven werkzaam, was deze belasting bepaald op twee procent van hun bruto verdiensten.

FRANKRIJK.

Naar den vrede.

PARIJS, 27 Dec. (Reuter.) In een bijeenkomst zeide de heer Harvey, president van de "Society of Friends": Wij wenschen een rechtvaardigen vrede, die niet alleen strekken zal tot welzijn van onze landen, maar ook tot welzijn der menschheid. Wij hopen, dat dit de laatste maal zal zijn, dat een groote natie zal durven verklaren, dat tractaten "Scheurpapier" zijn.

De Kamer-zittingen. — Twee doden.

PARIJS, 17 Dec. (Van onzen gewonen briefschrijver.)

Na een vacantie van ruim vier en een halve maand zal het Fransche parlement weer bijeenkomen, om eenige dingen af te doen die niet bij decreet kunnen worden afgehandeld maar waarvoor een speciale wet vereischt wordt. Het voornaamste daarvan is natuurlijk de geldquaestie.

Volgens een in de laatste jaren "meer en meer gebruikelijken weg," die echter onder de tegenwoordige omstandigheden beter gerechtvaardigd is dan ooit, zijn het voorloopige twaalfden die de regeering vraagt, en wel zes te gelijk. Het totaal ervan bedraagt voor de eerste helft van 1915 ruim acht-en-een-half milliard francs, bijna zes milliard meer dan in de zes corresponderende maanden van het jaar dat ten einde loopt. Van dit bedrag zijn bestemd voor het departement van oorlog 6.030 millioen,

voor marine 338 millioen en voor de eigenlijke burgerlijke uitgaven 2.157 millioen. Onder de credieten voor oorlog zijn begrepen de uitkeeringen aan de vrouwen en
415 familieleden van gemobiliseerden tot een gezamenlijk bedrag van 567 millioen in deze eerste zes maanden. De civiele uitgaven, waarvan het cijfer geheel gelijk is aan dat van dezelfde maanden van de vorige begrooting, omvatten niet de vroeger toegezegde subsidies voor landbouw- en bevloeiings-doeleinden, voor plaatselijke spoorwegen en autodiensten, voor school bouw en onderwijs, en voor bouw van goedkope, gezonde
420 woningen en zoo meer. In een afzonderlijke toelichting zegt de minister van financiën dat hij dit alles moet laten vallen op een oogenblik waarop het geregeld doen voortgaan van de gewone diensten al moeilijk genoeg is, en iedereen zal het daar natuurlijk mee eens zijn. Maar het is dan toch maar droevig hierdoor weer eens te kunnen constateeren van
425 hoeveel nuttige en noodige verbeteringen de gevloekte oorlog het geld tot zich trekt. Wat de dekking van deze uitgaven betreft, voorloopig worden daarvoor nog geen buitengewone middelen gevraagd; behalve door de voortgezette uitgifte van de "bons van de nationale verdediging", die heel goed schijnen te loopen, en waarvan het maximum thans meteen op twee milliard wordt gebracht, zullen de inkomsten geheel uit
430 de gewone bronnen gevonden worden. Dat – zooals de regeering thans officieel aankondigt – de nieuwe inkomstenbelasting nog niet met den 1sten Januari in werking kan treden, heeft iedereen wel vooruit begrepen, zelfs de socialisten, schoon die over dit nieuwe uitstel nogal hebben geklaagd. De tegenwoordige omstandigheden zijn zóó exceptioneel, dat omtrent het rendement van de nieuwe belasting letterlijk niets
435 te zeggen zou zijn; velen weten zelf nauwelijks hoeveel in dezen tijd hun inkomen eigenlijk bedraagt. Terecht zegt de toelichting, dat een eerste toepassing onder zulke condities de nieuwe belasting wel eens voor goed onpopulair kon maken. Wat zijn we ver van de tijden toen een minister van financiën niet aanblijven kon wanneer hij niet de verbintenis aanging in elk geval de nieuwe belasting in de begrooting over
440 1915 op te nemen, hoe het voor de rest ook loopen mocht! Bijzondere bepalingen in verband met den oorlogstoestand zijn verder die waarbij van de betaling van successie-recht worden vrijgesteld de echtgenooten en erfgenamen in de rechte lijn van militairen die in den oorlog gedood of ten gevolge van de bekomen verwondingen overleden zijn (deze vrijstelling geldt niet alleen voor de Franschen,
445 maar ook voor de bondgenooten), en die waarbij een crediet van drie honderd millioen francs gevraagd wordt ter voorloopige tegemoetkoming aan de bewoners van de oostelijke en noordelijke departementen die geleden hebben onder de invasie, in afwachting van de definitieve wettelijke regeling, na de ontruiming van die provincies door den vijand vast te stellen. In het algemeen bleek de begrootingscommissie uit de Kamer het met het door de
450 regeering voorgestelde geheel eens; de mooie eensgezindheid van alle partijen tegenover het buitenlandsche gevaar is nog even volkomen als in Augustus. Nadere inlichtingen werden alleen gevraagd aangaande de schadeloosstelling door het Rijk aan de ongelukkige bewoners der door de invasie getroffen departementen uit te keeren en omtrent enkele ondergeschikte onderdeelen. De Kamerleden die op het oogenblik aan het front meevechten -- er zijn er meer dan tweehonderd, die een of andere functie in het leger vervullen – krijgen speciale permissies om aan de beraadslagingen te kunnen komen deelnemen, maar ze mogen niet in uniform in de zittingzaal verschijnen. Dit verbod is hier en daar nogal gecritiseerd
460 (welk gewaad zeggen sommige kranten, is thans eervoller dan dat van den soldaat?) maar is toch zeer goed te verklaren als men bedenkt dat er, van generaal tot gemeen soldaat, alle mogelijke rangen en graden in de Kamer vertegenwoordigd zijn en dat, mochten bijvoorbeeld kapitein Lasies en generaal Pédoya elkander eens minder vriendelijke uitingen willen toevoegen – niet dat dit nu heel waarschijnlijk is, maar
465 het kan toch altijd – ze dat beter in politiek kunnen doen, dan met hun distinctieven op mouw en kraag...

Onder de namen van de slachtoffers van den oorlog die deze week zijn bekend geworden zijn er twee waarvan de publicatie de Franschen van de meest uiteenlopende
470 richtingen diep heeft getroffen: die van den syndicalistischen onderwijzer André Chalopin, en die van den jongen Max Barthou, den zoon van den bekenden oudpremier. Chalopin was een roode revolutionnair, bekend van menig anti-militair congres, waar hij de militaristische bourgeoisie placht aan de kaak te stellen en moties te doen aannemen die woedende uitvallen van de burger-pers en disciplinaire maatregelen van
475 de regeering uitlokten. Een geboren dwarskop, en een van hen op wie de oorlogs-partij in Duitschland haar hoopvolste verwachtingen gevestigd had. De mannen zooals hij – zoo meende men daarginds – zouden er wel voor zorgen dat er van de mobilisatie niets terecht-kwam; ze zouden opstand preeken, sabotage plegen en van binnen voor de

480 Republiek even geduchte vijanden blijken als de Pruisische soldaten van buiten. Maar
ze beseften niet, de kortzichtigen, dat, zeker, Chalopin en de zijnen dit gedaan
zouden hebben als ze de overtuiging hadden gehad dat een oorlog tegen Duitschland ook
maar voor nog zulk een klein gedeelte door Frankrijk was uitgelokt, maar dat ze de
485 trouwste verdedigers van hun vaderland zouden worden zoodra ze inzagen dat de
Republiek letterlijk al het mogelijke had gedaan om een oorlog te vermijden. Zonder
deze misrekening – een van de vele – was de vrede misschien op het oogenblik in het
geheel niet verstoord.

Hoe dit zij, Chalopin, de vaderlandslooze, heeft zijn plicht gedaan als verdediger
van zijn land, en méér dan zijn plicht. Reeds was hij om zijn moedig gedrag in het
490 vuur bij speciale dagorder vermeld, en op het slagveld tot korporaal bevorderd. In
een brief aan een zijner vrienden, door de "Bataille Syndicaliste" gepubliceerd,
schreef hij den 11en October: "We weten niet wat wijken beduidt, en we gaan langzaam
en zeker vooruit. Ik ben bij dagorder vermeld wegens mijn gedrag in het gevecht bij
verschillende gelegenheden. Als ik nog niet gedood of gewond ben, dan is dat niet
495 omdat ik mijn plicht niet gedaan heb, maar het schijnt dat de kogels en de
granaatscherven mij niet willen treffen, waarover ik trouwens in het geheel niet
bedroefd ben." Den 30en October, nog geen drie weken later, trof hem in een gevecht
bij Mouchy (Pas-de-Calais) de kogel die voor hem bestemd was...

Niet minder tragisch is de dood van den jongen Max Barthou. Achttien jaar was hij
oud. Nauwelijks was de oorlog uitgebroken of door aanhoudend aandringen wist hij, de
500 eenige zoon, van zijn ouders gedaan te krijgen dat hij een vrijwillige verbintenis
aangaan mocht. Hij was de zoon van een invloedrijk politicus, het aangewezen type
voor een "embusqué", zooals men hier degenen noemt die hun dienstplicht vervullen
ergens waar ze in het geheel geen gevaar loopen, als chauffeur op de auto van een
minister bijvoorbeeld. Hij werd in dienst gesteld bij den generalen staf, waar men
505 hem een of ander schrijvers-baantje gaf. Hij hield niet op te protesteeren, bewoog
hemel en aarde om werkelijk in het gevecht gestuurd te worden. Eindelijk kreeg hij,
met heel veel moeite, zijn zin; men zond hem naar het front. En daar is hij thans
gevallen...

510 Hoe zou men ooit een volk eronder krijgen dat zulke mannen voortbrengt en zulke
jongens?

ENGELAND.

De Kerstgroet van het Engelsche Koningspaar.

515 De Koning van Engeland heeft aan alle oorlogsschepen en vlootbases het volgende
telegram gezonden:

"De Koningin en ik zenden aan de officieren en manschappen der marine onze hartelijke
wenschen voor Kerstmis en het nieuwe jaar."

RUSLAND.

Tegenspraak.

520 PETROGRAD, 27 Dec. (R. T. A.) Het bericht van Konstantinopel, verspreid door het
Weenske Korr.-bureau, als zou te Odessa uit Petrograd een missie met prins
Vassiltsjikof zijn aangekomen om den vroegeren Sjah mee te deelen, dat Rusland, zoo
hij naar Perzië wenschte terug te keeren om een beweging tegen den heiligen oorlog
525 uit te lokken, hem zou helpen den troon weer te bestijgen, is geheel en al verzonnen,
blijkbaar slechts met het doel in Perzië stemming te maken tegen Rusland.
Het geheele bericht wordt tegengesproken.

Een tegenspraak.

530 PETERSBURG, 27 December. (Tel. A g e n t.) Het uit Washington gemelde bericht, dat
Rusland de Russische helft van het eiland Sachalin aan Japan zou hebben afgestaan,
als vergoeding voor de hulp door het zenden van zijn zware artillerie aan Rusland
bewezen, is volgens een door de Telegraaf Agentuur met machtiging der regering
535 verzonden tegenspraak, beslist onjuist.

Officieele Russische berichten.

Het Russische gezantschap te s-Gravenhage ontving de volgende berichten nopens de
krijgsverrichtingen der Russische legers:
540 De aanvallen der Duitschers zijn den 23en en 24en December voortgezet, zoowel aan de
Bzoera als aan de Pilitza. Zij werden met voor hen groote verliezen afgeslagen. De
algemeene toestand, zoowel op den linkeroever van den Weichsel als in Galicië, heeft
geen merkbare wijziging ondergaan.
Op het front in Klein-Azië, met name in de streek van Van, hebben de Turksche
troepen, na krachtig weerstand te hebben geboden, zich moeten terugtrekken op de

545 Sarai Assurli-linie.

DENEMARKEN.

Internationale socialistische vredesconferentie.

550 KOPENHAGEN, 26 Dec. (W. B.) De door de sociaal-democraten van verschillende landen te Kopenhagen belegde internationale vredesconferentie is op 17 en 18 Januari bepaald. Pers en publiek hebben geen toegang tot de beraadslagingen. In aansluiting bij de conferentie zal een groote openbare demonstratievergadering voor den den vrede worden gehouden.

555 **Schepen aangehouden**

KOPENHAGEN, 26 Dec. (W. B.) Het Deensche stoomschip "Botnia", op reis van IJsland naar Kopenhagen, is door een Engelsch oorlogsschip opgebracht en naar Kirkwall gebracht. Van daar wordt het schip voor onderzoek der lading naar Leith gebracht. Het Noorsche stoomschip "Ronmdal", van New-York naar Denemarken en Noorwegen
560 onderweg, is door Engelsche oorlogsschepen opgebracht en naar Kirkwall gebracht. Het schip was met graan en een groote hoeveelheid aluminium geladen, dat voor Noorwegen bestemd was. De Noorsche regeering moet waarborgen, dat het aluminium in Noorwegen gebruikt wordt.

565 **TURKIJE**

Een schrijven van den Paus aam den Sultan van Turkije.

KONSTANTINOPEL, 26 Dee. (W. B.) De sultan ontving dezer dagen den nieuwen apostolischen gedelegeerde monsignore Dolei in plechtige audiëntie. De gedelegeerde benevens de hem vergezellende vicaris-generaal monsignore Poinpilli en zijn
570 secretaris, monsignore Ceisarano werden in een hofrijtuig naar het paleis gebracht. De sultan ontving den vertegenwoordiger van den Heiligen Stoel met bijzondere welwillendheid. De gedelegeerde bracht een eigenhandig schrijven van den Paus over. Opgemerkt werd, dat de gedelegeerde voor de eerste maal zonder bemiddeling van het Fransche gezantschap werd ontvangen.

575

De adjudant van Enver-pasja gevangen.

De "Times" verneemt uit Kairo de arrestatie van Enver-pasja's zwarten adjudant, Almaz Effendi, in de wandeling "Master Diamond" genaamd. Hij was vroeger officier in het
580 10e Soedaneesche regiment en in de Egyptische kustwacht, doch werd gecasseerd wegens medeplichtigheid bij het verzenden van geschut naar Tripolis, tijdens den Italiaanschen oorlog. Hij ging toen over in het Turksche leger, en werd door Enver-pasja tot adjudant genomen. Hij deed Enver belangrijke diensten, zoo bij de veroordeeling van Aziz Ali El Masri, waarbij de door hem afgelegde getuigenverklaring den krijgsraad overtuigde en het vonnis deed vellen.

585 Op last van Enver ging hij naar Soedan om daar oproer te verwekken. In de schitterende Turksche uniform landde hij te Port Soedan, en ging daar, na een paar bezoeken in Arabische tenten te hebben gemaakt, naar de kwartieren der Egyptische officieren, die echter zijn voorstellen beantwoordden met zijn arrestatie. Voor een krijgsraad gebracht, werd hij verhoord. Het vonnis is echter nog niet uitgesproken.

590

ITALIË.

De Italianen in Valona.

ROME, 27 Dec. (Reuter.) Een telegram uit Vailona meldt:
595 De Italiaansche autoriteiten hebben de volgende proclamatie gericht tot het Albaneesche volk:

Ernstige troebelen, welke in dit land plaats vonden, hebben industrie en handel verlamd, het leven en de bezittingen van de bevolking in gevaar gebracht.

De Italiaansche regeering, die ijverig waakt voor het welzijn van Albanië, wenscht, dat uw rust en veiligheid verzekerd zijn in overeenstemming met uw wenschen.

600 Italiaansche matrozen zijn geland om de orde te handhaven en u te beschermen.

ROME, 27 Dec. (Reuter.) De bladen zeggen, dat de ontscheping van Italiaansche matrozen in Valona, Albanië, noodig was geworden door de voortdurende
605 ongeregeldheden, waartegen hulp was gevraagd door den Italiaanschen consul. Italië deelde aan de mogendheden het voornemen mede troepen te Valona te ontschepen. Het is een waarschuwing aan Oostenrijk en Turkije dat zij, voordat zij over Albanië en de Albaneezen kunnen beschikken, een rekening zullen te vereffenen hebben met Italië.

VEREENIGDE STATEN.

610 **Geen officieele stappen.**

LONDEN, 26 Dec. (Reuter.) Bryan verklaarde, dat iedere actie van den Amerikaanschen gezant te Brussel, ten doel hebbend vermindering der oorlogsschatting, niet-officieel is en buiten machtiging der regeering geschiedt.

615 **Turkije en de Ver. Staten.**

ATHENE, 26 Dec. (Reuter.) De commandant van den kruiser der Vereenigde Staten "North Carolina" requireerde het Amerikaansche stoomschip "Virginia" en begaf zich naar Tripoli en Syrië met het verzoek aan de Turksche autoriteiten den Britschen en Franschen onderdanen en consuls toestemming te geven om te vertrekken. De 620 autoriteiten weigerden dit. Intusschen slaagden verscheidene Fransche onderdanen er in, aan boord van de "Virginia" te komen, waarop het schip overstroomd werd door een menigte, die de vluchtelingen trachtte te grijpen. De bemanning verdreef de indringers, maar dezen kwamen in grooter aantal terug en in de verwarring beleedigden de eerste en tweede officier van de "Virginia" den kapitein van den kruiser. Daarop 625 dreigden zij te schieten; de menigte snelde weer naar den wal.

Turkije en de Vereenigde Staten.

WASHINGTON, 26 December (Reuter.) De Minister van marine Daniels zond een telegram aan Oman, commandant van den pantserkruiser "North-Carolina" met de vraag of door de 630 Turken in Tripoli en Syrië bedreigingen met gewelddadigheden waren geuit tegen Amerikaansche zeelieden, zooals in perstelegrammen uit Athene werd gemeld en waarin tevens meegedeeld, dat Oman gedreigd zou hebben in antwoord daarop Tripoli te bombardeeren.

635 **"De oorlog onttroond, de vrede afgekondigd".**

Lord Grey, de voorzitter van het Engelsche comité voor de herdenking van het eeuwfeest van den vrede van Gent, heeft van Carnegie, voorzitter van het 640 Amerikaansche Comité, het volgend telegram ontvangen:

Voor dit telegram in uw handen is, zullen de twee Engelsch sprekende landen een eeuw van vrede hebben genoten; zij zijn tot de overtuiging gekomen, dat bij de toenemende beschaving oorlog tusschen beiden ondenkbaar is geworden. Daarbij valt iedere andere zegen in het niet.

Indien slechts een of twee der oorlogvoerende volkeren niet de beide Engelsch-sprekende naties er toe konden komen te verklaren, dat na dezen oorlog internationale geschillen beslecht zullen worden door vreedzame arbitrage, dan zou de wereld spoedig 645 den grootsten zegen deelachtig worden.

In dat geheiligde werk moeten onze beide landen de leiding nemen. Laat ons Engelsch sprekend ras het vaandel hoog heffen met de woorden: "De oorlog onttroond, de vrede afgekondigd".

650 **Nederland en de oorlog.**
De vluchtelingen.

Men schrijft ons uit Maastricht:

Toen verleden Zondag Minister Helleputte de vluchtoorden hier bezocht en zijn volle tevredenheid betuigde over wat het Steuncomité voor de vluchtelingen doet, stelde hij 655 het comité een som gelds ter hand om die te gebruiken voor de kinderen der uitgewekenen. Het comité wist dit geld niet beter te besteden dan voor de kinderen een Kerstfeest te organiseeren. Verschillende kindervrienden zonden hunne gaven en zoo hadden de dames van het Steuncomité in de zaal van de "Sphinx" een kerstboom 660 versierd, die bij het binnentreden der 100 kleinen met hunne ouders straalde in een zee van elektrische lichtjes. Behangen met allerlei lekkers en aan den voet voor elk kind een pakje met nieuwe kledingstukken, was die boom het glanspunt van het feest. De heer Claessens, directeur der aardewerfabriek "De Sphinx", een Belg, sprak die honderden vluchtelingen in het Fransch toe en wenschte hun toe, dat ze spoedig weer 665 naar hunne haardsteden zouden mogen terugkeeren. De Belgische Consul, de heer Stadler, die mede tegenwoordig was, bedankte met enkele woorden. Een strijkje van amateurs speelde enkele nummers, een dame en een heer zongen eenige kerstliederen en de uitdeeling nam een aanvang. De gezichten der kinderen glunderden en dankbaar gingen allen weer naar het vluchtoord terug. In het vluchtoord aan den Parallelweg 670 vertoeven nog 220 vrouwen en kinderen, in de voormalige brikettenfabriek "Vesta" 300 mannen, terwijl dagelijks nieuwe bijkomen.

Vluchtoord Nunspeet.

Bij de Kerstfeestviering is aan den Regeeringscommissaris, dr. Hendrik Muller, door

675 de vluchtelingen een gedenkpenning overhandigd, geslagen door de firma Begeer te
Utrecht met een adres, verklarende "dat de weldaden van Nederland nooit door hen
zullen worden vergeten" en den genoemden commissaris dankende "voor de onafgebroken
zorgen, waarmede hij hen, zoowel te Oldebroek als te Nunspeet, omringd heeft".
680 De penning draagt, behalve de wapens van Nederland en België, de woorden: "Les
Réfugées belges reconnaissants". Ook aan afdeelingshoofden zijn exemplaren van dezen
gedenkpenning vereerd.

Betaling aan Personeel van Spoorwegen, Posterij en Telegraphie

van den Belgischen Staat.

685 De dienstoverste der betalingen aan in Nederland vertoevend personeel, bericht dat er
op Woensdag 30 December om 8 u. 30 in het Beursgebouw te Amsterdam tevens zal betaald
worden voor de bedienden die in de provincie Noord-Holland alsook te Haarlem en
Omstreken verblijven.

Er zal namelijk betaald worden:

690 1o. Voor ambtenaren, bedienden, gecommisionneerden en werklieden, de maanden
November en voorgaanden.

2o. De pensioenen aan weduwen en aan de werklieden voor dezelfde maanden. Voor
December nog geene beslissing.

695 **Veldpredikers.**

De veldprediker A. V. geeft in het Weekblad voor de Vrijzinnige Hervormden dan, wat
den veldprediker in algemeenen dienst (ds. Talma) onderscheidt van de andere
veldpredikers.

700 De veldpredikers bij het leger te velde, die men divisie-veldpredikers zou kunnen
noemen, behooren tot den divisiestaf, en houden alszoodanig in dezelfde plaats als
de generaalcommandant verblijf door inkwartiering. De veldprediker in algemeenen
dienst daarentegen blijft in zijn gemeente, doet zijn werk per brief, telefoon of
telegraaf, en begeeft zich naar de troepenafdeelingen (gelijk hij het noodig

705 oordeelt, al of niet om te preeken), waar hij zijn tegenwoordigheid gewenscht acht.
Hieruit volgt, dat de divisie-veldpredikers met hun arbeid gebonden zijn aan de
legering hunner divisie, en niet buiten dien kring kunnen gaan; en ook, dat de
veldprediker in algemeenen dienst behoort op de stellingen en op de plaatsen, waar de

710 zgn. territoriale troepen liggen.
Daar de divisie-veldpredikers onder de troepen verkeerden, is voor hen een
herkenningsteeken gewenscht; zij dragen een pet, en de gouden bies met zilveren ster
van den majoorrang. Voor de rest mogen zij zich uitmonsteren of niet uitmonsteren
naar verkiezing. De veldprediker in algemeenen dienst draagt niet de pet, en heeft
niets op den kraag: "een gewoon heer in burger". Hij verkeert immers niet onder de
manschappen.

715 **Laatste Berichten.**

(Ontvangen na het ter perse gaan van dit nummer.)

De "Leersum" op een mijn geloopt.

Reuter seint uit Londen:

720 Gisternacht is het Nederlandsche stoomschip "Leersum" op een mijn geloopt en
gezonken tusschen Scarborough en Filey. Twee leden der bemanning worden vermist.
Zeventien zijn in Scarborough geland.

725 (De "Leersum" was een vrachtschip van de Stoomvaartmaatschappij "Oostzee" te
Amsterdam, dat in de vaart van Rotterdam op New-Castle dienst deed. Het schip, groot
1455 ton, liep in 1898 van stapel.)

STADSNIEUWS.

Belgische Vluchtelingen.

730 In de afgelopen week bedroeg het aantal vluchtelingen, dat uit onze stad naar
Antwerpen vertrokken is 246. Naar Nunspeet vertrokken er 13.

INGEZONDEN STUKKEN.

Oesters.

Aan de Redactie!

735 De heer F. Saür, vischhandelaar te Rotterdam, acht zich verplicht in uw Ochtendblad
van Zaterdag 26 Dec. een pijnlijk geval te Rotterdam openbaar te maken en ik acht mij
nu verplicht uwe lezers met dit geval beter op de hoogte te stellen dan bovengenoemde
heer Saür met zijn ingezonden stuk heeft gedaan.

740 Het betreft den oesterhandel. Door den oorlogstoestand was het den kweekers in
Zeeland zoo goed als onmogelijk hun product te plaatsen. In plaats van een omzet van

10 millioen stuks was het nu slechts 2 millioen. België was uitgesloten, de verzending naar Engeland bijna onmogelijk en naar Duitschland hoogst bezwaarlijk. Daar ik mij gedurende het geheele seizoen op verzoek van de Algemeene Commissie tot steun te Rotterdam met den mossolen-verkoop belast heb en daarmee een omzet heb kunnen bereiken van 10.000 ton, kwamen eenige kweekers ten einde raad bij mij of ik mij ook met den verkoop van hunne oesters wilde belasten.

Er volgden eenige besprekingen en het resultaat was dat ik slechts tusschenpersoon zou zijn, mijne instructie als gemeentelijke ambtenaar verbiedt mij zaken te doen. Ik bracht tot stand dat drie vischhandelaarsters zich verbonden uitsluitend oesters te verkoopen, die ik haar zou verstrekken en wel tegen een vastgestelden lagen prijs. De oesterkweeker in Ierseke (het paradijs van de oesters) verhoudt zich te leveren het beste wat bestaat en wel 1ste soort à 80 K.G. netto per duizend en Imperialen à 100 K.G. netto per duizend. Elke zending voorzien van *certificaat*.

De drie vischhandelaarsters hebben zich aan hare overeenkomst gehouden, zoo ook de handelaar in Ierseke en het zijn nu niet meer de upper ten van Nederland die de beste oesters eten. Mijne omzet bedraagt nu reeds meer dan 50.000 stuks.

Om evenwel het publiek met deze transactie bekend te maken, was reclame noodig. Er werden circulaires verspreid en er verschenen groote advertenties in de "N. R. Courant" en de "Maasbode" waarin de drie vischhandelaarsters mededeelden dat zij door mij, den gemeentelijken vischafslager in staat waren gesteld het beste van het beste te kunnen leveren tegen ongeveer de helft van den prijs dien de oesterhandelaars gelieven te rekenen. Dit is de geschiedenis van het pijnlijke geval pur et simple. Dat ik in mijn vrijen tijd ook nog vischafslager ben en bij afslag verkoop alles wat de zee en de rivieren opleveren wat in de oogen van de twee door gemeentewege aangestelde keurmeesters genade gevonden heeft, daarin heeft de heer Saür, dien ik tot mijn genoegen ook onder mijne vaste afnemers mag rekenen, gelijk.

In die qualiteit heb ik verkocht dato 24 December voor eene firma in Terschelling een partij oesters, gedekt door certificaat, dat ik hierbij insluit (na gebruik gaarne terug). Van Harlingen heb ik gedurende het oesterseizoen niets ontvangen, maar misschien is dit hetzelfde. Er zijn menschen die niet op 25 K.M. letten als zij wat bewijzen willen.

Met bovenstaand is de heer F. Saür volkomen bekend, hij kent de drie vischhandelaarsters die uitsluitend Zeeuwsche 1ste soort Imperialen verkoopen, zoo ook de handelaarster, die de oesters uit Terschelling gekocht heeft en hij weet ook zeer goed dat deze handelaars niets met elkaar hebben uit te staan en met deze wetenschap plaatst hij een stuk dat de menschen in den waan kan brengen, dat zij wanneer zij oesters koopen waar geen 100% en meer aan verdiend wordt, gevaar voor besmetting loopen. Dit is een pijnlijk geval om geen krasseren term te gebruiken. Mijnheer de Redacteur mijn dank voor de gelegenheid die u mij biedt, mij te verdedigen.

H. A. DE BIJ JR. Gem. Vischafslager.

Laatste Berichten.

Op het Oostelijk oorlogstooneel.

Officieele Oostenrijksche berichten.

WEENEN via BERLIJN, 27 Dec. (W. B.) De toestand in de Karpathen is onveranderd. Voor het tusschen Rymanof en Toegof aangezette Russische offensief werden onze strijdkrachten aan den voet der Karpathen een weinig teruggenomen (blijkbaar wordt hier bedoeld het teruggaan uit de Lijn Tsmigrod-Doekla).

De vijandelijke aanvallen aan den Beneden-Doejanec en den Beneden-Nidda mislukten. De strijd in de omgeving van Tomassof duurt voort.

Op het Zuidelijk oorlogstooneel.

Officieele Oostenrijksche berichten.

WEENEN via BERLIJN, 27 Dec. (W. B.) Op het oorlogstooneel in den Balkan blijft rust heerschen. Het grondgebied van de monarchie is hier, met uitzondering van geheel onbeteekenende grensstrooken in Bosnië, Herzegowina en Zuid-Dalmatië, van vijanden bevrijd. De smalle strook aldaar tusschen Spizza en Budua werd reeds bij het begin van den oorlog door de Montenegrijnen bezet. Hun aanval op Cattaro en omgeving mislukte-volkomen. Reeds geruimen tijd geleden moesten hun kanonnen en de Fransche batterijen, op de bergen langs de grens opgesteld, het vuur staken, na door het geschut van ons fort en de artillerie der oorlogsschepen te zijn gedemonteerd en ontredderd. Evenmin had de herhaalde beschieting van zelfstandige kustverdedigingswerken door de Fransche eskaders succes. De oorlogshaven is nog steeds volkomen in onze macht.

Ten oosten van Trebinge bevinden zich zwakke Montenegrijnsche afdeelingen op Herzegowinisch grensgebied.

810 Ten slotte staan oostelijk van de Drin bij Visigrad Servische strijdkrachten, die van daar ook tijdens ons offensief niet zijn geweken

DE OORLOG, 28 december 1914

[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27922]

[Maandag 28 December 1914]

815

AVONDBLAD. Eerste Blad. Dit nummer bestaat uit twee bladen.

DE OORLOG

820 **De algemeene toestand. — De strijd aan de Yser. — Aan het noordwestelijk front. — In Russisch Polen. — De toestand in België. — Turkije en het Vaticaan.**

De algemeene toestand

825 Nu de poging van den Paus, om met Kerstmis een wapenstilstand tusschen de partijen tot stand te brengen, om gedurende drie dagen den strijd te doen staken, mislukt was, kon het niet uitblijven, of ook op de Kerstdagen zou in Oost en West worden gestreden, en bloedig worden gestreden. Duitsche vliegers hebben het Engelsche Kerstfeest verstoord, door bommen te werpen in Dover. Vrijdag kwamen Duitsche vliegers zelfs boven Sheerness en boven Essex aan de Theems, binnen gewerschotsafstand van Londen; maar zij werden verdreven, zonder dat zij gelegenheid 830 hadden bommen uit te werpen.

De Engelschen hebben zich ook niet onbetuigd gelaten. In den morgen van den eersten Kerstdag verschenen Engelsche oorlogsschepen voor de Deutsche Bucht, en stegen watervliegtuigen op, die bommen wierpen op de oorlogsschepen en den gashouder van de fabriek te Cuxhaven. Ook hier was de schade van weinig beteekenis. De Duitsche officieele berichten zeggen, dat de Duitsche vliegtuigen een aanval deden op de Engelsche strijdkrachten en twee Engelsche torpedovernielers en een begeleidend schip troffen. De Engelsche berichten melden echter, dat de schepen geenerlei schade hebben 835 beloopt, en dat op een na alle Engelsche vliegers weder door de schepen aan boord zijn genomen. Slechts één vlieger werd zonder vliegtuig, acht mijlen van Helgoland gezien, maar kon niet worden opgenomen.

840 Het was zeer mistig weer, zoodat van voorgezette strijd en vooral van het doen van verkenningen geen sprake was.

845 Maar ook te land zijn de Kerstdagen niet rustig voorbijgegaan. Nu is de toestand aan het front niet overal hetzelfde geweest. De "Times" meldt in een bericht uit Noord-Frankrijk, dat het nogal stil geweest is in de loopgraven. En de correspondent beschrijft dan hoe in die loopgraven Kerstliederen werden gezongen, en hoe de Engelschen en de Duitschers hun best deden om, waar de melodieën der liederen vaak gelijk waren, ook al verschilden de woorden, tot samenzang te komen.

850 Aan de Fransch-Duitsche gevechtlijn echter werd, volgens een bericht uit Boulogne zóó hevig gevochten, dat de Kerstviering moest worden uitgesteld.

En het resultaat van die schietrij — ook het gemoedelijk samenzingen van Kerstliederen werd vaak besloten door het afschieten van de volle laag — is niet veel geweest. Loopgraven werden genomen en hernomen, en slechts op enkele punten was de 855 strijd van meer belang. De Franschen slaagden er in, aan de grens, het Bois-le-Prêtre te bezetten, dat de Duitschers wekenlang bezet hielden, en zich te nestelen op een hoogte in dat bosch, van waar zij de buitenste fortelinie van Metz, voornamelijk het fort St. Blaise kunnen beschieten.

860 De Fransche aanvallen in de lijn Thann-Dammerkirch werden echter door de Duitsche troepen afgeslagen, en een hoogte, die daar genomen was, werd door de Duitschers hernomen.

Het ergst was wel de strijd aan de Yser in in de buurt van Nieuwpoort.

865 De Engelsche schepen konden van de zee uit de Duitsche vooruitgeschoven stellingen beschieten en de bezetting noodzaken ze te ontruimen. Daardoor waren de Belgen in staat om, als mollen in den grond gravende, ongezien de Duitsche loopgraven te naderen, plotseling te voorschijn komende deden zij toen een bajonetaanval op de Duitsche linies waarbij zij ongeveer 2000 Duitschers gevangen namen, zonder zelf groote verliezen te hebben geleden.

870 De beschrijving, die van Fransche zijde over de gevechten van de laatste dagen werd gegeven, toont, hoe woedend en hevig de strijd dag aan dag is. Met onweerstaanbare kracht willen de geallieerden vooruit, de Duitsche legers terugwerpen; maar de

verliezen die zij bij hunne aanvallen lijdten, als zij onder een moordend vuur over een volkomen kaal terrein eenige honderden meters moeten afleggen, zijn verschrikkelijk.

875

In het Oosten is de strijd gedurende de kerstdagen zoo mogelijk nog heviger geweest. Het is natuurlijk niet na te gaan of er waarheid schuilt in de meening, dat de Duitschers vóór Kerstmis Warschau hadden willen bezetten, om het Kerstfeest in de oude Poolsche hoofdstad te vieren. Zulke beloften, of opdrachten, worden wel meer verzonnen vooral wanneer zij niet geslaagd zijn. Maar wel is het duidelijk, dat Von Hindenburg den Russen geen rust laat. Voortdurend wordt langs de geheele linie gevochten, langs de Weichsel en de Bzoera, de Rafka en de Pilitza. En terwijl de Duitschers melden, dat zij er al vechtend langzaam terrein winnen, geven de Russische den indruk, dat alle aanvallen van de Duitschers werden afgeslagen, en dat ook de Oostenrijkers, die poogden door het dal van de Nidda naar Tarnof in Galicië op te rukken, werden teruggedreven. Daarbij werden de Oostenrijksche legers in de lijn Toezof-Olpiny teruggedreven, en van daar uit in wanorde tot den aftocht gedwongen. De Russen beweren telkens eenige duizenden gevangenen te hebben gemaakt. Een opgave die de "Times"-correspondent uit Petersburg seinde, meldt dat de Russen sedert het begin van den oorlog reeds 4326 officieren en 353.187 man krijgsgevangen maakten, en de jongste berichten geven eveneens weer zeer hooge cijfers.

880

885

890

895

900

Uit deze mededeelingen leidt men in Londen af, dat de Russen de offensieve beweging hebben hervat, en zich vooral tegen de Oostenrijkers keeren, wier rechtervleugel zij pogen om te trekken. Slagen zij daarin dan kunnen zij hunne operaties hervatten tegen Krakau, den sleutel van Silezië en den eersten stap op den weg naar Berlijn. Zoover zijn zij echter nog niet. Het zal niet gemakkelijk zijn Krakau te nemen, zoolang de vesting Przemysl, die nog steeds aan de Russen weerstand biedt, niet genomen is. Niet alleen zou daardoor een belangrijkpunt in den rug der Russische legers aan de Oostenrijkers worden ontnomen, maar ook een betrekkelijk groote legermacht, die nu voor de belegering der vesting dient, ter beschikking van den Russischen opperbevelhebber komen.

Op het Westelijk oorlogstooneel.

Het offensief der bondgenooten.

905

VEURNE, 21 Dec.

(Nadruk verboden.)

Een onzer berichtgevers meldt:

Het offensief optreden der verbondenen neemt steeds vaster vormen aan. In de laatste dagen heeft hun optreden over de geheele lijn Nieuwpoort-Yperen succes gehad. Ten Noorden van Nieuwpoort zijn ze dan ook weer gevorderd, en hebben er nu vast stelling genomen. Evenzoo hebben ze stelling genomen ten Oosten en Z.-O. van Yperen. Ware 't niet, dat de inundatie ook voor hen lastig is, zij zouden reeds veel verder zijn. De troepen verkeerden in uitstekenden staat. Te Veurne was ik in staat mij van een en ander te overtuigen. Ik betrad aldaar de groote kerk, waarin op goed droog stroo eenige honderden soldaten zaten of lagen. Met breede stralen golfde het zonlicht de kerk binnen. Ik zag hier tafereelen die ik wel nimmer weer na den oorlog in een kerk zal zien. Zoo zag ik heel gemoedelijk tegen den preekstoel leunende, een soldaat die geschoren werd. Weer verder op stonden eenige soldaten op het altaar brieven te schrijven. En zoo kon ik menig voorval nog noemen.

915

920

925

930

935

't Meest trof mij echter dat voor de kerk een uitstekend ingerichte Duitse veldkeuken te vinden was. Deze was de laatste dagen buitgemaakt. Ik zag trouwens hier meer buitgemaakte goederen. Zelf kreeg ik van een soldaat eenige souvenirs. Ik had hier gelegenheid op te merken dat de soldaten van het Belgische leger niet ontmoedigd zijn. Integendeel, elken dag groeit hun hoop en moed, dat ze eerlang weer in eigen land aan den vreedzamen arbeid zullen zijn. Ik informeerde tevens eens wat er eigenlijk aan was van de z.g.n. beschieting van Veurne. Immers tijdens twee dagen afwezigheid las ik in Fransche bladen daarvan. De zaak komt hierop neer, dat in 't geheel 14 projectielen nabij den zoom van het stadje terecht kwamen.

De toegebrachte schade is zeer gering. Het is nu zoo ver dat de geallieerden steeds met grooter succes kunnen optreden. Hun troepenmacht neemt dagelijks toe. Hun geschut vindt steeds betere steunpunten. De vliegeniers zijn wanneer het weer 't eenigszins toelaat in de lucht. Gisteren zag ik ook Jan Olieslagers in de lucht. Hij kwam aangevlogen uit de richting Duinkerken. De vliegers der tegenpartij bewegen zich niet meer boven dit deel van 't front. Wel vernam ik, dat een Duitse vlieger een bezoek had gebracht aan Calais, doch er weinig voldoening van had. 't Is ook moeilijk voor hen om ongemerkt te naderen. En wanneer men ze bemerkt, worden ze meestal getroffen. De Franschen gaan nu eveneens meer offensief optreden. Ik vernam uit goede bron, dat

binnen kort ook aan den kant van Atrecht meer vooruitgang valt te constateeren. Tusschen alles in moest ik nog heel wat officieele bezoeken afleggen. Ik was o.a. gisteren aan den Generalen Staf om mij te doen inschrijven op de lijst der toe te laten journalisten. Binnen weinige dagen zal ik met een Belgischen collega de vergunning ontvangen om ook de vuurlinie te mogen langs gaan. We zullen dan een geleider krijgen van den staf.

Ik kan slechts met lof gewagen van het onthaal, dat ik overal genoot. Men is ook hier zeer tevreden over de houding van Holland. De pers in Holland, zoo zeide men mij nu, is ons goed gezind. Ik antwoordde hierop, dat die pers steeds goed gezind was, doch alleen successen kan vermelden, als ze er zijn. Ik kon nu constateeren, dat de officieele berichten steeds de overwinningen of de vorderingen in soberen stijl vermelden. Men zegt eerder te weinig dan te veel. Zoo weet ik nu, dat de Verbondenen nog maar op heel korten afstand van Ostende zijn. Langs den anderen kant zijn Ramscapelle en nog eenige plaatsjes eveneens in handen der geallieerden, zoodat langs heel de lijn honderden kilometers land weer in Belgisch bezit is. Trouwens van de Fransche grens voorbij Duinkerken af rijdt men al 9 kilometer ver naar Veurne op Belgisch gebied. Een goed teeken is ook, dat er treinen gaan naar Veurne, en dat het verkeer met Poperinge is hersteld.

De Koning van België is nog steeds bij de troepen. De minister van oorlog, de Brocqueville, zag ik gisteren in het hoofdkwartier te Veurne. Een eigenaardigen aanblik levert dit stadje met z'n oude huizen en z'n mooi oud stadhuis. Het anders stille stadje wemelt nu van soldaten en burgers. 't Is er zelfs zoo druk dat de menschen allen verplicht worden rechts te houden. Op alle hoeken der straten ziet men stalletjes met tabak, zeep en schoensmeer, welke artikelen door de soldaten gretig worden gekocht. Na een half uur wandelens kwam ik zoowaar oude kennissen uit Antwerpen tegen. Ze waren bij herhaling in de vuurlinie geweest. 't Was van hen dat ik andermaal vernam, dat ze zelf weinig van den vijand bespeuren, alvorens ze er vlak voor staan.

't Voornaamste verkenningswerk wordt gedaan door de vliegers. Dezen vinden de stellingen der tegenpartij uit, en signaleeren ze. 't Was ook van hen dat ik de bevestiging bekwam van de ontzettende uitwerking van het Fransche 75 m.M. kanon. Ze werden er in zeer korten tijd mede vertrouwd gemaakt. Intusschen raakte de dag ten eind en wilde ik nog te Duinkerken zijn om m'n brief van daar mede te geven naar Calais, om ze naar hier te verzenden. Per militaire auto mocht is omstreeks 3½ uur vertrekken. Trouwens van heden af heb ik met m'n Belgische collega 't voorrecht een autorisatie te bezitten met een militaire auto te mogen rijden. Ik zal 't dan nu ook gemakkelijker krijgen. Ook ontving ik de toezegging, binnen enkele dagen vlugger mijn brieven te kunnen verzenden.

Een luchtschiploods gebombardeerd.

LONDEN, 27 December. (Reuters bijz. dienst.) Dinsdag bezocht de commandant van de luchtvaartafdeeling Davus per biplane Brussel, met het voornemen twaalf bommen te werpen op een luchtschiploods, waarin, naar beweerd werd, een Duitsche "Parceval" was opgeborgen. Tien bommen werden geworpen, maar ten gevolge van de rookwolken, welke van de loods opstegen, kon de uitwerking niet worden waargenomen.

Kerstmis in de loopgraven.

LONDEN, 28 Dec. (Reuter.) Onze bijzondere correspondent meldt uit Boulogne, dat 't Kerstfeest moest worden uitgesteld. Er was overvloed van lekkernijen, maar de troepen hadden het te volhandig met de Duitschers. Het aantal en de toestand der gewonden, die in de hospitalen werden binnengebracht, bewijzen hoe hevig er gevochten werd.

De strijd aan de Yser.

LONDEN, 28 Dec. (Reuters bijzondere dienst.) De "Daily Mail" verneemt uit Noord-Frankrijk, dat als resultaat van vijf dagen voortdurende sappen-arbeid de Belgen 2000 Duitschers gevangen namen bij Lombaertzijde, door een flankaanval op de loopgraven die de Duitschers blootgesteld lieten nadat zij uit de vooruitgeschoven stellingen bij Nieuwpoort waren verdreven, door de Britsche vloot.

Terwijl de Belgen loopgraven aanlegden en zoo het Duitsche front naderden, werden de Duitschers voortdurend bezig gehouden, zoodat zij, toen de Belgen op het gegeven oogenblik uit de loopgraven kwamen en aanvielen, volkomen verrast werden, en gedwongen waren zich over te geven. Van de drieduizend Belgen werden er slechts enkele gedood en een twintigtal gewond.

Officieele Fransche berichten.

Het communiqué van de Fransche legatie te 's-Gravenhage omtrent de

krijgsverrichtingen luidt heden als volgt:

1005 De 25ste December was tusschen de zee en de Leie kalm. Wij hebben eenige vorderingen
gemaakt in de nabijheid van de duinen. Op het overig deel van het front werd zwak
geschutvuur gewisseld. Tusschen de Leie en de Oise hebben wij verscheidene
tegenaanvallen van den vijand afgeslagen: te Noulette, in de streek van Lens, waar
1010 wij twee gepantserde mitrailleuses vernield hebben, te La Boisselle, noord-oostelijk
van Albert, te Lihons, westelijk van Chaulnes, waar een loopgraaf, op den vijand
genomen, verloren werd, en vervolgens na een hevig gevecht hernomen.
Tusschen de Oise en de Aisne, te Nampcel hebben wij ons meester gemaakt van een
loopgraaf en hebben ze behouden ondanks een tegenaanval. In het Aisnedal is een
1015 Duitsche aanval op Baulne en Verneuill verijdeld. In de streek van Perthes heeft de
vijand krachtige pogingen aangewend om de loopgraven, die hij verloren had, te
hernemen; hij is er niet in kunnen slagen en heeft aanzienlijke verliezen geleden.
In den Boven-Elzas heeft de dag zich gekenmerkt door aanmerkelijke vorderingen. Wij
bezetten de heuvels, die Capach beheerschen, evenals den boschrand van Anspach-le-
Bas. Voor Cernay hebben we den zoom van de bosschen op de heuvelen, westelijk van de
1020 stad bereikt.

Aan het noordwestelijk front.

BOULOGNE, 26 Dec. (Reuters bijz. dienst.) Officieren verklaren, dat de strijd nu even
hevig is als op de heetste dagen van den grooten slag van Yperen zes weken geleden.
1025 Onze mannen moeten bij de bestorming der vijandelijke loopgraven als ze hun eigen
loopgraven verlaten een vlak, kaal terrein over ter lengte van twee à vier honderd
meter en dat onder een moordend artillerie-, mitrailleur- en geweervuur. Als de
bestorming is afgelopen is het terrein tusschen de loopgraven bedekt met
gesneuvelden. Het geeft echter eenige troost dat de vijand nog zwaarder verliezen
1030 lijdt. Een officier der geallieerden merkte onzen correspondent op: "Wij kunnen nu
voortrukken en we moeten dat nu doen het koste wat het wil". Herhaaldelijk hoort men
van mannen, die in een halve minuut tijd twee of drie malen worden getroffen. De
verliezen zijn verwonderlijk hoog onder de officieren van gezondheid en het
ambulancepersoneel. Vaak moesten de gewonden over grooten afstand in het gezicht van
1035 den vijand worden weggehaald en de vijand spaart noch de geneesheeren noch hun
patiënten. De bezoekers van het hospitaal hier vonden op Kerstmorgen de patiënten,
verpleegsters en dokters vol opgewektheid bezig met de uitpakking hunner
kerstgeschenken, waaronder de kerstgroet van koning en koningin. Uit het speciale
fonds van prinses Mary waren pijpen, tabak, chocolade of schrijfmappen geschonken,
1040 allerlei geschenken kwamen verder van huis.

Veurne beschoten.

LONDEN, 28 Dec. (Eigen Bericht.) Uit Vlaanderen wordt aan de "Times" gemeld, dat op
Kerstdag de Duitschers gedurende een uur Veurne, het hoofdkwartier van het Belgische
1045 leger, hebben beschoten. De meeste projectielen kwamen, zonder schade te doen, in het
water terecht. Een huis werd verwoest; een vrouw werd getroffen en verloor een arm.

Een Zeppelin boven Nancy.

LONDEN, 28 December. (Eigen bericht). Zaterdag heeft een Zeppelin een vijftiental
1050 bommen laten vallen boven Nancy. Er werd weinig schade aangericht, een dienstbode
werd in een dakkamertje doodelijk gewond. In het station werd een kellner, die te bed
lag, gedood.

Op het Oostelijk oorlogstooneel.

1055 **In Russisch Polen.**
LONDEN, 28 Dec. (Reuters speciale dienst.) De "Daily Mail" verneemt uit Petersburg,
dat het karakter van den strijd in Polen wordt aangegeven door den aanval op Bolimof,
bij de rivier de Rafka. Toen de Duitschers oprukten slaagden de Russen er in een
hoeve en een bosch achter hun rug in brand, te steken. De Duitsche troepen staken
1060 scherp af tegen den gloed en werden zoo gemakkelijk zichtbaar voor de manschappen die
de mitrailleurs bedienden. Op motorwagens bewogen de mitrailleurafdeelingen zich
gemakkelijk langs de bevroren wegen. Bij den tegenaanval der Russen werden duizenden
Duitschers gedood en twee bataljons gevangen genomen.
De langzaamheid der Duitschers in Polen gedurende de Kerstdagen wordt toegeschreven
1065 aan het overbrengen van troepen naar het Westen.

Op Zee.

De Engelsche aanval op de Deutsche kust.

LONDEN, 27 December. (Reuter's bijz. dienst.) De admiraliteit deelt het volgende

1070 mede:
Den 25en December werden de Duitsche oorlogsschepen, liggende voor Cuxhaven, aangevallen door zeven watervliegtuigen.
De aanval begon bij het aanbreken van den dag bij een punt in de nabijheid van Helgoland; de vliegtuigen werden begeleid door lichte kruisers, torpedobootjagers en
1075 onderzeebooten. Zoodra de Duitschers op Helgoland de schepen zagen, gingen twee Zeppelins, drie of vier watervliegtuigen en verschillende onderzeebooten tot den aanval over. Een zeegevecht ontstond tusschen de meest moderne kruisers eenerzijds en des vijands luchtstrijdkrachten anderzijds. De onderzeebooten werden ontweken en twee Zeppelins gemakkelijk op de vlucht gedreven door het geschut van de "Undaunted" en de
1080 "Arethusa". De vijandelijke watervliegtuigen slaagden er in bommen te werpen in de nabijheid van onze schepen, zonder ze echter te raken. De Britsche schepen bleven drie uur voor de vijandelijke kust, zonder lastig te worden gevallen door gewone oorlogsschepen. Zij namen ongestoord drie van de zeven luchtvaarders met hun toestellen weer aan boord; drie anderen werden later door Engelsche onderzeebooten
1085 teruggebracht, die hun ontredderde machines oppikten. Een vlieger, die blijkbaar verongelukt was, werd zonder machine bemerkt acht mijl van Helgoland. Men weet niet wat er van hem geworden is. De door de Engelsche vliegers aangerichte schade kan niet worden nagegaan, maar alle bommen werden geworpen op punten, die militaire beteekenis hebben.

1090 LONDEN, 27 Dec. (Reuter.) De admiraliteit deelt mede, dat de Duitschers aanvielen met twee Zeppelins, drie watervliegtuigen en verschillende onderzeebooten. Alle Deutsche bommen misten.

1095 LONDEN, 28 Dec. (Reuter.) Uit Harwich wordt gemeld: De dikke mist te Cuxhaven, tijdens den aanval heerschende, maakte het bijna niet mogelijk iets van de bewegingen der strijdenden te zien. Er worden geen Engelsche verliezen gemeld.

LONDEN, 28 December. (Eigen Bericht.) In een hoofdartikel zegt de "Times", dat de combinatie van het gebruik van vliegtuigen, oorlogsschepen en onderzeeërs bij den
1100 aanval en die van Zeppelins, hydroplanes en onderzeeërs hij de verdediging en verder de weigering der Duitsche oorlogsschepen om naar buiten te komen en het Britsche succes binnen een afstand van dertig mijlen van het kanaal van Kiel, aan den strijd op Kerstdag buitengewoon belang en beteekenis gaven. Deze actie lokt de vergelijking
1105 uit met de mislukte tochten van de Duitsche vliegers boven Dover en de Theems. Wat het resultaat is van deze actie is nog niet bekend, maar dat eenige schade is aangericht is meer dan waarschijnlijk. De moreele uitwerking zal echter grooter zijn. In plaats van de Zeppelin-tochten tegen onze vloot is nu het blaadje omgekeerd en de Duitsche eskaders zullen niet langer zich veilig achten in de havens en achter de versterkingen.
1110

Een Engelsche torpedobootjager gestrand.

LONDEN, 28 Dec. (Reuter.) Een Engelsche torpedobootjager is op de rotsen geloopt in de St. Andrews baai op de Schotsche oostkust. De geheele bemanning bereikte in de
1115 sloepen de kust.

In de Zwarte Zee.

KONSTANTINOPEL, 28 Dec. (W. B.) Ambtelijk. Officieele Russische berichten deelden mede, dat de "Hamidie" voor Sebastopol getorpedeerd en zwaar beschadigd zou zijn, zoodat het schip ternauwernood Konstantinopel kon bereiken, maar toch, in elk geval voor langen tijd buiten de sterkte zou moeten blijven.
Dit is onjuist.
In werkelijkheid stoomde onze vloot, waarbij de "Hamidie", dezer dagen door de Zwarte Zee en kwam onbeschadigd terug. Een onzer oorlogsschepen ontmoette 24 December de
1125 Russische vloot, bestaande uit 17 eenheden, n.l. vijf linesschepen, twee kruisers, tien torpedobooten, en bovendien drie mijnenleggers, d.w.z. één Turksch schip tegen 17 vijanden. Dit Turksche schip viel 's nachts deze vloot aan, beschoot met succes het linesschip "Rostisslaf" en boorde de twee mijnenleggers "Olej" en "Athos" in den grond, en redde twee officieren en dertig man.
1130 Tegelijkertijd beschoot een ander deel van onze vloot met goed gevolg Batoem. In den morgen van 25 December trachtten twee van onze schepen de genoemde tot den strijd te dwingen, maar deze gaf er de voorkeur aan naar Sebastopol te vluchten.

Admiraal Sturdee over den slag bij de Falkland-eilanden.

1135 Op een begroeting van den Britschen gezant te Montevideo, antwoordde admiraal

1140 Sturdee: "Ik dank u voor uw ontvangst en ik hoop dat ons klein succes den Engelschen, Franschen, Russischen en waarschijnlijk ook den Japanschen handel zal verbeteren. In dezen titanischen strijd, die pas is begonnen, zullen we eenige tegenslagen kunnen lijden, maar zoo lang onze zeelieden en die van onze Fransche bondgenooten hun goeden naam handhaven, zal alles goed gaan.

"Lord Roberts bepleitte militaire voorbereiding en als er naar hem geluisterd was zou de oorlog vermeden zijn. Engelsche mannen van zaken, hebben, hun eigen ware belangen vergetend, Duitschers in dienst genomen, om redenen van zuinigheid, maar ik hoop dat kooplieden en Engelsche reederijen van de lessen zullen profiteeren.

1145 "De Duitschers hebben goed gevochten. Zij zijn beste lieden, behalve wanneer ze neutrale landen schenden en niet versterkte steden aanvallen. Wij hadden acht gesneuvelden en veertien gewonden.

"De slag begon te een uur. De "Scharnhorst" zonk te zes uur. Ongelukkigerwijze kwamen de Deutsche admiraal, zijn twee zoons en de geheele bemanning van zijn schip om.

1150 "Oorlog is een vreeselijke zaak. De schepen van den vijand bedreigden den handel. Het is goed dat ze nu op den bodem van den oceaan rusten."

Geheime Deutsche plannen?

1155 Sir Douglas Mawson, de vermaarde Poolreiziger is van een bezoek aan Australië en Nieuw-Zeeland te Londen teruggekeerd. Aan een vertegenwoordiger van de "Daily Telegr." deed hij mededeelingen over zijn terugreis van Australië langs kaap Hoorn, maar tevens vertelde hij van aanwijzingen, dat de Duitschers den oorlog reeds lang hadden voorbereid, mededeelingen, die wij natuurlijk geheel voor rekening van Sir Douglas Mawson laten. In Juli verliet sir Douglas met lady Mawson Engeland om naar

1160 Australië te vertrekken. Aan boord was er niemand die eenigermate zelfs vermoedde dat slechts enkele weken later de wereldoorlog zou uitbreken. Er gebeurde niets bijzonders tot 4 Aug., toen we een boot van de Nordd. Lloyd ontmoeten, die echter noch op onze signalen noch op onze verzoeken om nieuws antwoordde. Den volgenden dag ontvingen we een draadloos bericht van Kurachi ons meedeelend dat de oorlog verklaard

1165 was en ons adviseerend alle Deutsche havens en schepen te mijden en voorzichtig te zijn. Dit nieuws werd bevestigd toen we te Colombo aankwamen, waar reeds vele Deutsche schepen waren aangehouden en geïnterneerd. Zonder ongevallen kwamen we echter te Adelaide aan, maar hier vernamen we merkwaardige dingen.

"Het schijnt", zeide sir Douglas, "dat drie of vier dagen voor we Colombo bereikten, de "Roon" van de Norddeutsche Lloyd die haven had verlaten met bestemming naar

1170 Australië. Twee dagen na het vertrek van Colombo ontving de gezagvoerder van de "Roon" een draadloos telegram, waarop hij zijn passagiers meedeelde dat hij niet naar Australië ging, maar hen te Batavia aan wal zou zetten." De rest van hetgeen ik nu ga vertellen, zeide de heer Mawson verder, ontleen ik aan mededeelingen van den heer

1175 Kennedy, die zijn relaas in de Australische pers publiceerde, waaraan echter veel te weinig aandacht is gewijd.

Kort gezegd komt hetgeen de heer Kennedy ontdekte, hierop neer. Zes maanden ongeveer voor de oorlog werd verklaard, in Februari of Maart, kreeg de gezagvoerder van elken Deutschen koopvaarder een verzegeld schrijven vergezeld van een open brief, waarin

1180 hem gevraagd werd het verzegelde schrijven goed op te bergen. Hij kreeg verder last het zegel niet te verbreken voor hij bericht zou ontvangen – een brief, een telegram, een draadloos bericht – met een bepaalden naam onderteekend. Alleen zoodra hij een bericht – dat op zich zelf geen bedoeling had – met dezen bepaalden naam ontving zou hij het verzegeld schrijven mogen openen en had zich verder te gedragen naar de

1185 opdracht daarin gegeven.

"Twee dagen na het vertrek van Colombo ontving de kapitein van de "Roon" een draadloos bericht "Los alle wol" met den bepaalden naam er achter. De "Roon" had geen wol aan boord, maar volgens de bedoeling opende de gezagvoerder nu het verzegelde schrijven. De inhoud was eenvoudig deze, dat er een oorlog was verklaard tusschen

1190 Duitschland, Frankrijk, Rusland en Groot-Brittannië en dat de gezagvoerder onmiddellijk een Deutsche of neutrale haven moest zien te bereiken.

Het klinkt zeer ongelooflijk", merkte sir Douglas op, "maar deze mededeelingen zijn zorgvuldig gecontroleerd en trouwens wat later ontdekt werd toonde eveneens dat de Duitschers ver vooruitziende reeds voorzorgen hadden genomen."

1195 Aldus de onthulling van sir Douglas Mawson, die toch zeker niet zoo heel verbazingwekkend is, wijl het uit de verschillende diplomatieke stukken al reeds bekend is geworden, dat men al sedert jaren in Duitschland dezen geweldigen oorlog onvermijdelijk achtte, maar die merkwaardig is – als ze juist is – in zooverre, dat men dus toch in Duitschland aan de neutraliteit van Engeland nimmer heeft geloofd.

1200 (Ongecorrigeerd.)

Laatste Berichten.

(Ontvangen na het ter perse gaan van die nummer.)

EGYPTE.

1205 **Het Kanaal van Suez.**

Uit Konstantinopel wordt aan de "Frankf. Ztg." gemeld, dat Engeland sedert 15 December het Suez-Kanaal voor elk verkeer gesperd heeft.

Dat bericht is niet juist.

1210 Uit de scheepslijsten blijkt toch, dat ook na 15 December, ook in de laatste dagen, geregeld troepen door het Kanaal varen.

BELGIË.

De toestand in België.

1215 In een pensgesprek deelde de heer W. A. van der Veen, voorzitter van de Nederlandske afdeeling van het uitvoerend comiteit van het Antwerpsch Centraal Bureau voor Vluchtelingen, het volgende mede over den toestand der in België gebleven Belgen:

1220 Laat ik maar onmiddellijk aanvangen, zei de heer Van der Veen, met het feit dat de nood er is en ook dat de factoren, werkzaam om dien nood te bestrijden, te zwak zijn om te overwinnen, dat de moeilijkheden, verbonden aan leniging van dien nood talrijk zijn; dat het simpele feit, dat zich *meer dan 7 millioen* menschen daar bevinden, en goed gekleed en verwarmd moeten worden, een zóó groote beteekenis hoeft dat men zich slechts heeft in te denken in de dagelijksche nooden van ons eigen vaderland met zijn

1225 ruim 6 millioen inwoners om eenigszins een voorstelling te krijgen van den omvang van het schrikwekkend vraagstuk. En nu heeft men in Nederland nog spoorwegen, booten, kanalen, gevestigde handelsorganisaties, post, telegrafie, politie, enz. enz. Maar van dat alles bestaat in België slechts een schijn. *Geheele landstreken*, zooals de beide Vlaanderens, Luxemburg, Henegouwen en dergelijke, *zijn totaal afgesneden* van het overige deel van de wereld. Behoorlijke documentatie en statistieke gegevens, kortom alles wat noodig is om het vraagstuk te overzien, bestaat niet, is niet

1230 verkrijgbaar. Wat wij van den nood weten, weten wij door aanschouwing in de onmiddellijke omgeving der groote centra en wat men daar ziet, is reeds genoeg om iemand te doen ijzen.

1235 Wanneer er inderdaad een strenge vorst inzet, *zullen duizenden sterven*. Morgen reeds. Een scherpe Oostenwind zal verder de verzwakte lichamen knakken en kinderen en ouden van dagen zijn dan ten grave gedoemd. Voeg daarbij nog het schrikkende spook der typhus en andere ziekten – dan is het te begrijpen, dat wij met stomheid geslagen staan.

1240 U zult vragen – zeide de heer Van der Veen – wordt er dan niets, niet genoeg gedaan? 't Zou in hooge mate onredelijk zijn, aldus ging hij voort, om niet met blijdschap en dankbaarheid te wijzen op hetgeen het Comité National de Secours, het Rockefeller Institute en het Relieffund deed en aanvoert, maar dan komt toch altijd weer het groote probleem om in een in oorlog zijnd land de voedingsmiddelen te brengen op de plaatsen, waar de nood is.

1245 De transportmiddelen zijn te weinig en te traag. De wegen en bruggen vaak slecht of verwoest; de controle, die noodig is tegen de spionage is noodzakelijk, terwijl wisseling der bevelen en inzichten elk oogenblik, al niet medewerken om den toestand te vereenvoudigen. Om in deze verwarring eerste hulp te bieden en om in dezen nood daadwerkelijk te helpen, bestaat er, zeide de heer Van der Veen, maar één weg: "Men moet ten koste van wat het wil ieder plaatsje kunnen bereiken met levensmiddelen." 1250 Men moet voorts groote voorraden kunnen aanvoeren in goed gelegen centra; men moet geneesheeren en medicijnen snel ter plaatse kunnen brengen en men moet localiteiten kunnen isoleeren, opdat ziekten zich niet verspreiden.

1255 Men moet ook correspondentie mogelijk maken, opdat de meer welgestelden geld kunnen ontvangen uit het binnen- en buitenland. Het bankwezen moet, althans eenigermate, tegen geld kunnen inwisselen geldswaardige papieren, requisitiebons en papiergeld, kortom de rudimenten van een maatschappelijke indeeling moeten mogelijk worden gemaakt.

Ik zwijg nog van herleving van industrie en handel. Deze noodzakelijkheid is voor het moment secundair.

1260 Op de vraag, op welke wijze men dan haast voor dat alles hulp zou kunnen bieden, antwoordde de heer Van der Veen, dat dit alleen mogelijk is, als alle regeeringen (ook van Nederland), de groote philanthropische organisaties der wereld steun verleen en geld zenden, benevens transport-auto's en levensmiddelen. Met een paar honderd dezer voertuigen zou veel kunnen worden gedaan. Opslagplaatsen van benzine 1265 zouden kunnen worden gemaakt. De bescherming der Duitsche militaire overheid zou kunnen worden aangevraagd; faciliteiten voor verkeer kunnen worden verzocht.

Het dringt meer en meer in de staatkunde der beschaafde staten door, dat sociale

wetgeving, zorg voor den ouderdom, ongeval en ziekten, niet is een daad van liefde, maar van recht!

1270 Zou de menschheid niet haar handen kunnen uitstrekken, ook geven dit volk?
Zouden de parlementen, de regeeringen, vorsten en vorstinnen, niet ook hunne middelen kunnen zenden?

En de pers kan de geheele wereld bereiken. Door haar kracht en toewijding kan in deze dagen van stemming de weg worden gewezen aan elkeen, hoog in eere of klein van staat,

1275 om mede te werken den nood en den dood in België te bestrijden.
De heer Van der Veen verklaarde feitelijk de eenige te zijn, wien nog ongehinderd veroorloofd is, het contact tusschen Nederland en België in stand te houden. Zijn bureau is te Antwerpen, maar wie helpen wil, melde zich aan aan het bureau te

1280 Ruusendaal, Brugstraat 23. Eventueel inkomende gelden kunnen via de bankiersfirma Laane aldaar worden overgemaakt aan het Comité National de Secours en d'Alimentation te Brussel.

En, zoo besloot de heer Van der Veen het interview, publiceert dit alles wat ik u vertelde, overal, in alle bladen, zoo mogelijk de wereldpers.
1285 Het genoemde comité is bereid iedereen nadere inlichtingen te verschaffen en te raden. Doch publiceert vooral nogmaals en duidelijk, dat lang wachten beslist beteekent: *hongersnood, dood en eeuwige ellende voor millioenen medemenschen.*

FRANKRIJK.

De vrouwen en de vrede.

1290 De "Every-Woman" – een internationale beweging voor den toekomstigen vrede door recht en arbitrage, – doet een beroep op de vrouwen in alle landen, om mede te werken aan de ontwikkeling van het vredesdenkbeeld; de eerste daad is een samenkomst te Calais, waar de dames op 24 December en 31 December voor desoldaten der beide kampen –

1295 Franschen en Engelschen, en Duitschers – hunne godsdienstige liederen zouden zingen, nml. voor de Franschen het lied van Ad. Adam "Minuit, Chrétiens, c'est l'heure solennelle", – voor de Duitschers "Stille Nacht! Heilige Nacht!", en voor de Engelschen "Hark, the Herald Angels sing". De dames moeten daarbij zooveel mogelijk in het wit gekleed zijn, en een ster van witte zijde aan iederen kant van den hoed dragen, ter herinnering aan de ster van Bethlehem. De oproeping gaat uit van mevrouw
1300 Lucy Thoumaian, een Zwitsersche.

DUITSCHLAND.

Een kerkgang van den Duitschen Keizer

1305 De correspondent van de "Chicago Tribune" heeft een godsdienstoefening met den Keizer medegemaakt. Naar hij zegt... maar de beschrijving is zoo levendig, heeft zoo iets "geziens" dat wij lezende ons betrapten het werkelijk te gelooven. Waar zoo bedroevend veel onwaars, zoo veel gefingeerde beschrijvingen en berichten ons onder de oogen komen willen wij dan dit "instantanéetje" van den Keizer maar als een echte
1310 fotografie beschouwen en er onzen lezers gedeelten van te zien geven. Hij schrijft op 12 November – dus voor des Keizers ziekte – uit het hoofdkwartier:

Dezen morgen ging de Keizer naar de kerk, met een auto van zijn villa in de stad komende, waar hij verscheidene dagen vertoefd heeft. In de kerk zat ik 15 voet van hem af en heb ik hem zoo scherp geobserveerd als ik met fatsoen maar kon.

1315 Dit, dacht ik, toen de Keizer in den salonstoel voor een geïmprovisieerd altaar ging zitten, is het droevigste gezicht dat ik ooit in mijn leven gezien heb. Neen, niet het droevigste en ook niet het zorgelijkste, maar het ernstigste. Er was geen smart in zijn gelaat, maar een plechtigheid zoo diep en verheven dat in mijn hart een gevoel kwam niet zoozeer van sympathie als wel van ontzag.

1320 Ik meen te mogen zeggen dat deze man een gelaat toonde overeenkomstig de groote rol die hij in het vreeselijk drama van heden speelt. Hij zag er niet slechts uit als de oorlogskoning, maar als het bezorgde hoofd van den staat en men zeide, als men de nadenkende oogen en de onbewegelijke lippen zag: hij draagt den last van zijn rijk. (... the burden of empire is upon him). Seconde na seconde was het een gezicht van marmer, niet bewogen door een trilling van de oogleden of het openen der lippen.

1325 Zijn oogen hadden een bijzondere fascinatie voor mij, en toen de Keizer zich wat naar rechts wendde en ik hem bijna recht in het gezicht kon zien, kwam de overtuiging van de droefheid in zijn gezicht weer tot mij en werd ik herinnerd aan de uitdrukking die je in sommige portretten van Lincoln ziet – de nadenkende ver-weg ziende blik – alsof de hersens achter de oogen bezig waren met smartelijke dingen waaraan anderen nog
1330 niet denken kunnen.

Zijn uitdrukking maakte hem ouder: men zou hem elk van zijn vijf en vijftig jaren geven en hij zag er nog ouder uit.

Naspeuringen van Paul Theelen: 28 december 1914

- 1335 En toch een half uur na den kerkdienst scheen hij weer jong en er waren oogenblikken dat er een uitdrukking van haast jongensachtig geluk in zijn oogen was. Dat was na de plechtigheid van den "parademarsch" door 2000 landstormers. Een schitterende stafstoet om hem heen. Oude en jonge mannen bogen over zijn hand, maar steeds veranderde hij de begroeting, die een handkus scheen te moeten worden, in een handdruk.
- 1340 Hij sprak geanimeerd en naar het scheen over prettige onderwerpen. Met ten minste vier officieren lachte hij veel, daarbij zijn witte tanden toonende.
- 1345 De dienst was in een nieuwgebouwde Fransche kazerne en het was wel een ironie van het noodlot dat haast het eerste gebruik van de kazerne gemaakt, de kerkdienst was voor den Duitschen Keizer en zijn invallende troepen. In de "kerk" waren 2000 landstormtroepen, duizend aan weerszijden van den smallen houten middengang. Onder de middelste van de drie hooge fabrieksramen aan het einde van de hal, hadden de soldaten een altaar gemaakt. Het voorste deel er van was bedekt met scharlaken-rood doek, waarop een groot zwart ijzeren kruis was bevestigd. Aan beide zijden van het altaar waren twee tropeeën van lansen en aan de punten dier lansen de vlaggen der legers: de Pruisische, Saksische, Wurtembergsche en Beiersche vlaggen.
- 1350 Een klein huisorgel stond in een hoek en voor de toetsen zat een adjudant-generaal. Er bij stonden een trompetter en zeven cornettisten. Al deze muzikanten behoorden tot de cavalerie-regimenten.
- 1355 Voor het altaar was een platform, waarop een salon-armstoel met blauwgrijs brocade bekleed. Op zijde twee andere platformen voor staf en gevolg. Op het platform ter rechterzijde zat ik. Op alle plaatsen was een "veldgezangenboek voor de Evangelische mannen van het Deutsche leger".
- 1360 Gedurende het half uur wachten op den Keizer stapte dominee Goerns, een van de bofpredikanten, voor het altaar heen en weer. Zijn gezicht was zacht, maar hij had de stem van een krijger. Hij droeg een zwarte toga en daarover een grijze militaire jas. Ten laatste kwam het groote oogenblik, wij hoorden buiten schor geroep en het blazen van auto's.
- 1365 Toen was het volkomen stil in de kerk en ieder stond, met de rechterhand salueerende. De trompetter nam de militaire jas van den predikant weg. Wij hoorden den stap van een man die langzaam loopt. Het houten middengangetje verlatende, stapte hij op het middelste platform en deed zijn helm af, waarop ieder in de kerk zijn hoofddekse afnam. Hij ging naar den salonstoel, terwijl de glimlachende predikant naar voren kwam en zijn hand schudde. De predikant maakte geen buiging toen hij dit deed, het was net een onformeele begroeting tusschen twee mannen.
- 1370 Wij bleven staan tot de Keizer ging zitten en tijdens den dienst volgden we in alles den Keizer na: als hij stond, stonden wij, als hij zat, zaten wij. Hij droeg de uniform van generaal van het Deutsche leger, van de bekende blauwgrijze stof met een rooden goudgeborduurd kraag, de helm als die van anderen, met groenachtig linnen bekleed, een degen, sporen en een militaire overjas, die hij niet uittrok.
- 1375 De Keizer zong de gezangen met animo mede, vaak zonder de woorden in het boek te zien. Gedurende de gebeden stond hij met zijn oogen dicht en zijn hoofd een weinig gebogen. Dan was zijn houding eene van verheven vroomheid en ziende den krachtig opeengeklemden mond en de uitdrukking van intense concentratie in zijn geheele houding, zou men zeggen: "dat is een zeer vroom man".
- 1380 Gedurende de preek trachtte ik in zijn uitdrukking, hetzij neerbuigendheid of zelfgenoegzaamheid, hetzij trots of arrogantie te lezen. Maar ik kon het masker van zijn ernst niet doorboren.
- 1385 De preek was over brieven van Paulus en over enkele oorlogszuchtige uitingen daarin. De predikant eerde Paulus als een krijgsman-kameraad: Paulus was een goed soldaat - niet met het zwaard maar met de tong. De preek eindigde aldus:
- 1390 Toen de oorlog over ons land kwam zeide God tot Duitschland: Moet ik met u zijn in deze uwe beproeving? Zult gij deze worsteling met Mij of zonder Mij maken? En de stem van een vereenigd volk droeg tot den Grooten Kapitein de woorden: "Met U, o Vader, met U in deze onze zware taak."
- 1395 Al wat de predikant zeide werd samengevat in de hymne die de 2000 zongen na de preek: het oude "Niederländische Dankgebet" (Valerius: "Wilt heden nu treden"). Het werd gezongen op een wijs die zijn korte sterke woorden deed bewegen als het roffelen van honderd trommen, neen, niet het roffelen, het slaan op honderd trommen. Het zingen verhief zich tot een geestdriftige finale en toen werd de zege uitgesproken, gevolgd door een oogenblik van stil gebed. Toen de stilte over was ging

1400 de predikant van het altaar naar den Keizer en drukte hem opnieuw de hand. Daarna draaide de Keizer zich om. Juist toen hij van het platform af zou treden salueerde hij en zeide:
"Guten morgen, Kameraden".
En de twee duizend antwoordden met een schreeuw die de ijzeren balken deed trillen:
1405 "Guten morgen, Majestät."

Vrijwillige oefenplicht voor jongelieden.

De Pruisische ministers van oorlog, onderwijs en binnenlandsche zaken hebben in de bladen een oproep geplaatst, waarin ze er op wijzen, dat thans de hoogste eischen aan
1410 de natie worden gesteld en dat het dus ook voor de opgroeiende jeugd van het 16e jaar af noodig is naar de mate van haar lichamelijke krachten aan den militairen
hulpdienst mede te werken. Hiertoe en ook voor den lateren dienst dezer jongeren in leger en vloot is militaire vooroefening noodzakelijk.
De ministers wijzen er dan op, dat het met dat doel gewenscht is de jongelieden van
1415 den 16 jarigen leeftijd af, behoorende tot de onderscheidene jeugdorganisaties, in de verschillende gemeenten te verzamelen en volgens de door den minister van oorlog gegeven regelen te oefenen. En de ministers hopen dat ook die jongelieden die tot
dusver buiten die vereenigingen (waarmee sport-, gymnastiek- en dergelijke vereenigingen zijn bedoeld) bleven, het nu een eereplicht zullen achten vrijwillig
1420 zich voor deze oefeningen aan te melden.
Zoo tracht dus Duitschland een nieuwe krachtige reserve te vormen, door vrijwillige deelneming van de aankomende jongelingschap.

ENGELAND.

Vijandelijke vliegtuigen.

De Duitschers hebben Donderdag en Vrijdag beproefd door hun vliegtuigen eenige ontsteltenis in Engeland te wekken. Donderdag verscheen er een Duitsche vlieger boven Dover en liet daar een bom vallen, die in een tuin terecht kwam, ontplofte, maar geen schade aanrichtte. De Duitsche vlieger kwam uit de richting van Deal, vloog over het
1430 kasteel en liet zijn bom vallen, vermoedelijk met het doel het kasteel te treffen. Dit doel echter mislukte, want, zooals gezegd, de bom kwam in een tuin terecht. Een groot gat werd in den grond geslagen, maar verdere schade werd niet aangericht. Wel werd de ontploffing tot op grooten afstand gevoeld en een splinter van den bom werd op 200 meter afstand op een waranda gevonden. Overigens werden alleen eenige
1435 vensterruiten vernield. Niemand werd gewond en van een paniek was geen sprake. Vrijdagmiddag deden Duitsche vliegers weder een strooptocht boven de Engelsche kust. Te half twee ongeveer, juist toen de bevolking van Southend aan het Kerstmaal zat, hoorde men het gegons van een vliegmaschine boven de stad. De bevolking snelde de straat op en zag toen op groote hoogte een tweetal vliegers, komende uit de richting
1440 van Chatham en vliegende in noord-oostelijke richting. De nationaliteit der vliegers was door het publiek niet te onderscheiden, maar lang bleef men niet in onzekerheid, toen men bemerkte dat er op de vliegers werd geschoten. Maar de vliegtuigen waren buiten schootsverte en ontkwamen ongedeerd in de richting van de zee. Bommen werden niet geworpen.
1445 Omtrent de vervolging van een vijandelijken aviateur boven Sheerness, vermoedelijk dezelfde als boven vermeld, deelde een telegram reeds bijzonderheden mede.

TURKIJE.

1450 KONSTANTINOPEL, 28 Dec. (W.8.) Ambtelijk. Aan het Kaukasische front zet ons leger zegevierend den opmarsch voort.

Turkije en het Vaticaan.

FRANKFORT a/d. MAIN, 23 Dec. (W. B.) De "Frankf. Ztg." verneemt uit Konstantinopel: De ontvangst van den nieuwen apostolischen gedelegeerde, bisschop Dolci, door den
1455 Sultan, is een historisch feit van groote beteekenis. De ontvangst had plaats op grond van een rechtstreekschen geloofsbrief van den Paus aan den Sultan. De bescherming der katholieke christenen in het Oosten, die Frankrijk sedert eeuwen uitoefende, wordt hierdoor opgeheven. Het Pausdom steunde tot dusver, tot bereiking van zijn bedoelingen, op den sterken wereldlijken arm van Frankrijk, dat daardoor een
1460 zeer bijzondere positie innam. Alle diplomatieke stappen tusschen de Pauselijke kanselarij en de Porte moesten steeds gaan door bemiddeling der Fransche ambassade. Als de Pauselijke gedelegeerde door den Sultan of de Turksche autoriteiten zou worden ontvangen ging het steeds onder toezicht van de Fransche ambassade.
Uiterlijk kwam dit uit, door dat de Fransche diplomatieke of consulaire
1465 vertegenwoordiger in de katholieke kerken in het Oosten een afzonderlijke verhoogde

plaats had. Voor de Fransche invloeden was deze bijzondere positie van zeer groote beteekenis. Derhalve mag men in de opheffing van dit Fransche protectoraat een ernstige nederlaag voor Frankrijk zien.

1470 Door de capitulaties en de protectoraten kreeg Frankrijk in den loop der eeuwen een overwegende positie in Syrië, Palestina en den Levant. Deze beide op eeuwen berustende voorrechten zijn door den oorlog verdwenen. En de oprichting van een Turksch gezantschap bij den Heiligen Stoel, waartegen Frankrijk zich eeuwen lang verzette, zal thans eveneens door de ambassade van bisschop Dolci bij den Sultan geleidelijk worden verwezenlijkt.

1475

ITALIË.

ROME, 27 Dec. (Reuter.) Het agentschap Stefani meldt, dat een regiment Bersaglieri te Valona is aangekomen ter aflossing van de matrozen.

1480

JAPAN.

Geen Japansche troepen naar Europa.

Tegenover de steeds weer opduikende geruchten omtrent de aanstaande deelneming van het Japansch leger op het Europeesche oorlogstooneel, verdient het vermelding, dat in de Japansche Kamer door den minister van buitenlandsche zaken is verklaard, dat "geen enkel land gevraagd heeft Japansche troepen naar Europa te zenden."

1485

Zwitserland.

De nieuwe Bondsresident.

Onze correspondent te Luzorn schrijft:

1490

In het jaar 1911 werd door de Bondsvergadering te Bern de advocaat dr. Giuseppe Motta, uit Tessino, lid van den Nationalen Raad, tot lid van den Zwitserschen Bondsraad gekozen. Dit geschiedde niet alleen uit erkenning van de groote verdiensten van den gekozene, maar ook om het kanton Tessino, dat sedert vele tientallen jaren geen vertegenwoordiger in het hoogste regeeringscollege had, en dat zich daardoor achtergesteld en geïsoleerd achtte, opnieuw op te wekken tot samenwerking met de andere kantons.

1495

De verkiezing van dr. G. Motta werd dan ook in Tessino met groote geestdrift begroet, en geen vorst kan bij de aanvaarding zijner regeering met grooter blijdschap begroet zijn, dan dit nieuwe lid van den Bondsraad in zijn kanton, en in zijn geboorteplaats, Airolo, werd ontvangen.

1500

Dr. Motta heeft de groote verwachtingen, die de Bondsvergadering en zijn landgenooten van hem hadden, niet teleurgesteld - integendeel hij heeft die zoo mogelijk nog overtroffen.

1505

Door zijn beminnelijk en tactvol optreden is het hem gelukt, de Tessiners meer dan ooit te binden aan het Zwitsersche vaderland, en hij heeft bovendien dat vaderland in nog menig opzicht goede diensten bewezen. Als hoofd van het financieele departement in den Bondsraad stelde hij zijn geheele bekwaamheid en werkkraft in dienst van het land en in menige moeilijke quaestie, zooals bij het regelen van het St. Gothard-verdrag, wist hij de juiste oplossing te vinden.

1510

Thans is dr. G. Motta met groote eenstemmigheid tot Bondsresident voor het jaar 1915 gekozen.

1515

Dit feit werd in Tessino met veel blijdschap vernomen, door kanongebulder en het uitsteken der vlaggen gevierd. Maar niet in Tessino alleen. In geheel Zwitserland is deze benoeming met geestdrift ontvangen, want in de benoeming van dezen Italiaanschen Zwitser, van dezen zoon van Tessino, tot de hoogste betrekking in de Zwitsersche Republiek is het bewijs geleverd, dat, ondanks den Europeeschen volkenstrijd, in dit neutrale land de vertegenwoordigers der verschillende partijen, der verschillende rassen en talen, weten te vereenigen in gemeenschappelijken arbeid ten dienste der gemeenschap. M. H.

1520

Effecten- en Geldmarkt.

Eenige beschouwingen over het afgelopen jaar. III.

Ook in Europa hebben in de maanden, die onmiddellijk aan de oorlogsverklaring voorafgingen, belangrijke gebeurtenissen op bankgebied plaats gevonden, met name de fusie van de Disconto-Gesellschaft en den A. Schaaffhausenschen Bankverein in Duitschland. Met haar kapitaal, dat na deze vereeniging M. 300 millioen bedraagt, haar contrôle over den gereorganiseerden Schaaffhausen'schen Bankverein met M. 100 millioen, van de Norddeutsche Bank met M. 60 millioen aandeelen-kapitaal, de geweldige deposito's en de reserves dezer drie instellingen en de door hen op hunne beurt gecontroleerde banken in de provincie, is de groep der Disconto-Gesellschaft de grootste bank der wereld geworden. Men heeft zich van deze fusie zeer veel

1530

- voorgesteld voor de verdere ontwikkeling van Duitschlands handel en nijverheid, vooral daar thans de groote takken van industrie in Rijnland en Westfalen nieuwe krachtige relaties met een zoo grooten geldgever verkregen.
- 1535 De volkerenkrijg heeft voorloopig aan al dergelijke verwachtingen den bodem ingeslagen.
- De dreigende financieele crisis in Rusland en Frankrijk, de Home Rule-moeilijkheden in Engeland en de onzekerheid omtrent de verlenging van het Kolensyndicaat en het Stahlwerk-Verband in Duitschland hebben in het tweede kwartaal des jaars de stemming
- 1540 der fondsenmarkt hoe langer hoe ongunstiger doen worden. In Mei moest de groote firma Grenfell te Londen hare betalingen staken. Uit vrees voor een ontwrichting der markt, indien de posities geforceerd opgeruimd moesten worden, zijn toen £4 miljoen der engagementen ondershands overgenomen. Tal van andere financieele moeilijkheden werden met meer of minder succes gemaskeerd. De geleidelijke afwikkeling dezer posities zou
- 1545 stellig nog geruimen tijd de fondsenmarkt hebben gedrukt. Een gunstig jaar zou 1914 derhalve voor de Effectenbeurs wel niet meer zijn geworden, maar toch had men mogen aannemen, dat na het uitwieden dezer zwakke plekken het ergste zou zijn geleden en dat het ruimere geld en de beginnende herleving in zaken geleidelijk een beteren toestand in het leven zouden hebben geroepen, indien dit vooruitzicht niet door den
- 1550 oorlog ware beschaamd.
- Stil en ongunstig is het koersverloop ook in New-York gebleven. Er dreigden telkens nieuwe moeilijkheden op spoorweggebied, welke met onverkwikkelijke onthullingen gepaard gingen. De eenige optimistische factor in de Unie bleef de schitterende stand der gewassen. Voor wintertarwe bedroeg het standcijfer op 1 Mei. 95,9, dat is op één
- 1555 na het hoogste in 25 jaar. Alleen de katoen stond er in den aanvang ongunstig voor, doch heeft ten slotte eveneens een buitengewoon ruime opbrengst gegeven. Nu ten gevolge van het opsluiten der Duitsche vloot Duitschland vrij wel van het wereldverkeer is afgesneden, en de 4 miljoen balen katoen, welke in doorsnede door dit land worden verwerkt voorshands grootendeels onverkocht moeten blijven, was voor
- 1560 de Unie een minder ruime opbrengst van den katoenoogst wel zoo wenschelijk geweest. Men is intusschen den planters te hulp gekomen, zoowel door het curieuse "Buy-a-bale-of-cotton"-plan, waardoor het gelukt is, bijna een millioen balen van de markt te nemen, als door het bijeenbrengen van een fonds van 135 millioen dollar door de Banken in de geheele Unie, waaruit voorschotten zijn verstrekt op katoenceelen.
- 1565 Daarentegen is het uitstekende resultaat, dat de graanoogsten dit jaar in de Vereenigde Staten hebben opgeleverd, voor de Unie een zeer welkome factor, nu de uitvoer uit Rusland door de sluiting der Dardanellen onmogelijk is geworden en de oogst in Australië vrijwel is mislukt, zoodat de Amerikaansche landbouwers erop kunnen rekenen, dat hun groote productie tot hooge prijzen afgezet zal kunnen worden.
- 1570 De nadeelen, die de Unie ten gevolge van den Europeeschen oorlog lijdt, voornamelijk wat den afzet van grondstoffen (koper, katoen enz.) betreft, zullen hierdoor althans ten deele worden geneutraliseerd, al is uit het verloop van zaken gedurende de laatste maanden wel duidelijk gebleken, dat de neutrale staten per slot van rekening veel meer schade dan voordeelen ondervinden ten gevolge van de ontwrichting van het handelsverkeer.
- 1575 Wat schijnt die gedenkwaardige Zondag, 28 Juni, toen Aartshertog Franz Ferdinand en zijn gemalin te Serajewo, de hoofdstad van Bosnië, door den kogel van een Bosnischen Serviër werden gedood, thans reeds ver achter ons te liggen. Te Weenen brak dadelijk na het bekend worden dezer gebeurtenis een hevige paniek op de fondsenmarkt uit. Bij
- 1580 tientallen percenten liepen de koersen der voornaamste aandelen er terug. Blijkbaar was men van het eerste oogenblik af overtuigd, dat het zoo lang dreigende conflict met Servië thans zou uitbreken en gaf men zich rekenschap van de noodlottige gevolgen, die dit voor den wereldvrede zou moeten hebben. In het licht der latere gebeurtenissen gezien is het schier onbegrijpelijk, dat deze opvatting destijds
- 1585 nergens anders werd gedeeld. Na de omvangrijke liquidaties in de voorafgaande maanden waren de zwakke posities op de overige beurzen zeer sterk ingekrompen en de dérouté te Weenen vond dientengevolge nergens, zelfs niet te Berlijn, ook maar den allergeringsten weerklank. Zóó kalm bleef overal de houding, dat men zich zelfs te Weenen hierdoor van zijn aanvankelijke vrees liet afbrengen, vooral toen het
- 1590 gevreesde ultimatum aan Servië scheen uit te blijven. De Oostenrijksche Regeering is nochtans blijkbaar reeds dadelijk vast besloten geweest de zaak op de spits te drijven. Het uitstel van nadere stappen kan dan ook geen ander doel hebben gehad dan het treffen van de noodige maatregelen om te zijner tijd aan een te zenden ultimatum onmiddellijk kracht te kunnen bijzetten. Op 23 Juli, toen de zaak elders reeds half
- 1595 vergeten was, werd het ultimatum afgezonden, dat vrij wel met een oorlogsverklaring gelijk stond. Immers bevatte dit document verschillende eischen, die met de onafhankelijkheid van Servië vrijwel onvereinigbaar waren. Zoo werd geëischt, dat men

van Oostenrijksche zijde in het vervolg toezicht zou mogen uitoefenen op de in de Servische scholen verstrekte leerboeken, teneinde te kunnen nagaan, of hierin geen anti-Oostenrijksche uitingen voorkwamen; dat het onderzoek naar den moord binnen het Servische grondgebied door Oostenrijksche rechters zou worden gevoerd, etc. Sindsdien hebben de gebeurtenissen zich met angstwekkende snelheid ontwikkeld. Het Servische antwoord bleek grootendeels aan Oostenrijks eischen tegemoet te komen en stelde voor de overige punten een scheidsrechterlijke uitspraak voor. Dit werd echter door de Dualistische Monarchie geweigerd. Ondanks Ruslands mededeeling, dat het in een Oostenrijksch-Servisch conflict niet onverschillig zou kunnen blijven en de bemoeiingen van den Engelschen Minister van Buitenlandsche Zaken om een internationaal congres in Weenen over de zaak te doen beslissen, hakte men te Weenen den knoop door, en verklaarde men Servië op 28 Juli den oorlog. Twee dagen later eischte Duitschland, dat Rusland zijn mobilisatie zou staken. Toen deze eisch werd afgewezen, volgde 1 Augustus de Duitse oorlogsverklaring aan Rusland. Een oogenblik bestond nog de hoop, dat het conflict althans tot deze landen en Frankrijk beperkt zou kunnen blijven. Het Duitse ultimatum aan België vernietigde echter deze hoop. Op 3 Augustus brak de oorlog tusschen Engeland en Duitschland uit. Eerst veel later is ook Turkije in het conflict betrokken en nog steeds bestaat er geen zekerheid, dat de krijg niet nog verder om zich heen zal grijpen.

De Europeesche beurzen en het zakenleven in West-Europa werden door het uitbreken van den oorlog op de meest ontzettende wijze getroffen. Trots de reeds lang zwoel dreigende atmosfeer had men het uitbreken van een krijg, als die, welke thans het grootste gedeelte van Europa, teistert, vrij wel als een onmogelijkheid beschouwd en de catastrofe kwam dan ook ten slotte in de meeste landen volkomen onverwacht. De Engelsche Minister van Financiën had nauwelijks 14 dagen voor het uitbreken van den oorlog in een groote rede aan het Lord Mayor's Banket verklaard, dat de politieke horizon volkomen was opgehelderd en dat voor het zakenleven gunstige tijden te wachten schenen. Een scherpe tegenstelling hiermede vormt het feit, dat een der groote Duitse banken ongeveer tezelfder tijd per circulaire aan hare cliënteel mededeelde, dat zij ongunstige politieke berichten had vernomen, op grond waarvan zij verkoop van fondsen niet kon ontraden. Men beschouwde dit echter destijds als een uiting van volkomen misplaatst pessimisme en hechtte, althans buiten Duitschland hieraan niet veel beteekenis. Een wilde verkoopsdrang maakte zich van alle groote fondsenbeurzen meester, zoodra het bleek, dat inderdaad de wereldvrede ernstig gevaar begon te loopen. Reeds op 26 Juli moest de beurs te Weenen hare deuren sluiten. Spoedig hierop volgden Parijs, Brussel en Frankfurt, daarna Berlijn en Amsterdam. Te onzent geschiedde dit op 28 Juli, nadat men nog hoop had gekoesterd, den toestand te kunnen meester worden door het vormen van een Bankiers-Syndicaat, dat 25 millioen gulden ter beschikking van de markt zou stellen, ten einde tegemoet te komen aan de geldeischen, die door het aanzeggen van aanzienlijke prolongatieposten waren ontstaan. Banken en geldgevers waren tot dit aanzeggen van prolongaties overgegaan, uit vrees, dat de onderpanden bij het uitbreken van een oorlog sterk in waarde zouden verminderen, alsook omdat men zich wenschte voor te bereiden op de eischen, die door een eventueelen "run" aan de banken gesteld zouden worden. In de korte spanne tijds, die tusschen de plannen tot het oprichten van het Steunsyndicaat, op den avond van den 28en Juli, en de voorgenomen heropening der beurs op 29 Juni verliep, hadden de gebeurtenissen zich echter zoozeer toegespitst, dat nog voor veel groter opvragingen moest worden gevreesd. Bovendien bleek het wisselverkeer reeds volkomen gedemoraliseerd door de ontzaglijke verschuivingen, die met het op zeer groote schaal opvragen van buitenlandsche saldi gepaard gingen. Zoo daalden Dollars hier beneden f2, terwijl de wisselkoers op Londen daarentegen tot f12.50 opliep. Verkeer met de buitenlandsche beurzen werd onder die omstandigheden volstrekt onmogelijk, en ook dit droeg ertoe bij, om voorloopig van de heropening der fondsenmarkt af te zien. Sinds 29 Juli is deze thans reeds te onzent gesloten. In Londen en New-York, waar men het nog een paar dagen langer aanzag, dwong vrees voor een groote débâcle weldra eveneens tot sluiting. Eerst in den allerlaatsten tijd is weder eenige voortgang gemaakt met het hervatten van den officieelen beurshandel. Te New-York en te Parijs is hiertoe, echter onder beperkende bepalingen, besloten. In Londen en Amsterdam verwacht men een gedeeltelijke hervatting van zaken begin Januari. Inmiddels heeft zich onderhands weder eenige handel in effecten ontwikkeld. De daarbij gemaakte koersen zijn tot dusverre sterk meegevallen, hetgeen te danken is aan het feit, dat het langdurige stopzetten der operaties gelegenheid heeft gegeven, de kalmte te herwinnen, zoodat de psychologische factor van redeloozen angst, die het allerergste deed vreezen, thans is verdwenen. Bovendien heeft men zich inmiddels een denkbeeld kunnen vormen van den gang van zaken op het oorlogsterrein. Verder heeft de sluitingstijd gelegenheid gegeven den omvang der openstaande posities na te gaan en maatregelen te overwegen of

1665 geforceerde afwikkeling der bij het uitbreken van den oorlog bestaande engagementen
te voorkomen. Een definitieven vorm hebben deze plannen in Londen aangenomen, waar de
geldgevers zich bereid hebben verklaard, de posities tot na het einde van den krijg
niet aan te zeggen, mits geleidelijk 10% surplus werd gestort. Te onzent zijn plannen
voor een soortgelijke blokkade in overweging en zullen deze waarschijnlijk spoedig
worden verwezenlijkt. Het behoeft geen betoog, dat aan dergelijke buitengewone
1670 maatregelen ook schaduwzijden zijn verbonden. In de eerste plaats zullen thans de
geldgevers belangrijk risico blijven loopen, in strijd met de bedoeling en
bepalingen, waarop aanvankelijk de gelden ter leen zijn gegeven. Voorts zal het
blokkeeren der prolongaties ten gevolgd hebben, dat aanzienlijke bedragen aan den
omloop en het beursverkeer blijven onttrokken. Bovendien bestaat de mogelijkheid, dat
1675 minder scrupuleuze geldnemers moeilijk te bewegen zullen zijn met een niet al te
groot verlies hunne posities af te wikkelen, en dat zij op "zien komen" zullen spelen
in de hoop op een koersverheffing, nu zooveel vlottend materiaal tijdelijk van de
markt is verdwenen. Wel zal de geldgever afwikkeling kunnen eischen, zoodra het
koersniveau van voor den oorlog weder is bereikt. Het noodzakelijk gevolg dier
1680 bepaling zal echter moeten zijn, dat tot op een gegeven punt slechts weinig vlottend
materiaal aan de markt is en daarna plotseling groote bedragen, hetgeen tot
onaangename verrassingen zal kunnen leiden. Niettemin is de thans gekozen uitweg in
de gegeven omstandigheden vrijwel onvermijdelijk geworden en mag men nog slechts
hopen, dat de thans ontvangen les ertoe zal leide dat in het vervolg met meer
1685 omzichtigheid te werk wordt gegaan. Te onzent zullen de plannen tot wijziging der
voorwaarden, waarop geld op prolongatie wordt verstrekt, hiertoe kunnen bijdragen.
Ook in andere opzichten heeft het uitbreken van den oorlog tot het nemen van zeer
bijzondere maatregelen aanleiding gegeven. In de eerste plaats wel in Engeland. Trots
de buitengewone soliditeit van het Engelsche bankwezen, hetwelk de functie van
1690 kredietverleening aan handel en industrie streng afgescheiden houdt van blijvende
participatie in het aandeelenkapitaal der ondernemingen etc., heeft juist het
Engelsche bankwezen in de eerste opwinding na het uitbreken van den oorlog, een beeld
van schier volkomen ineenstorting vertoond, de Regeering moest dan ook op de meest
krasse wijze ingrijpen, teneinde een volslagen débâcle te voorkomen. Niet alleen
1695 werden de banken gedurende de eerste dagen na het uitbreken van den krijg geheel
gesloten door middel van een langdurigen "Bank-holiday" en moest een moratorium
worden afgekondigd, doch bovendien machtigde het Gouvernement de Engelsche Bank
premoratorium-wissels onder garantie der Regeering te disconteeren, waardoor de
deposito-banken in staat werden gesteld, hun posities liquide te maken. De bepaling,
1700 dat de biljetten der Engelsche Bank geheel door goud moeten zijn gedekt, met
uitzondering van het bedrag, dat tegen regeeringsschuld mag worden uitgegeven, werd
door een noodwijziging der Bankwet opgeheven. Indien de nieuwe bepaling gehandhaafd
blijft, kan deze later belangrijke gevolgen hebben voor de elasticiteit van den
omloop van bankpapier in Engeland. Gedurende de crisis is van de nieuwe bevoegdheid
1705 geen gebruik maakt, aangezien de regeering zelf tijdelijk tot emissie van papieren
geld is overgegaan, zoodat hiervoor geen sterk beroep op de Engelsche Bank behoefde
te worden gedaan. Tegen deze tijdelijke uitgifte van klein papier, feitelijk dus een
renteloos regeeringsschuld, is inmiddels reeds een belangrijk bedrag aan goud ter
latere aflossing der biljetten gereserveerd.

1710 Behalve de genoemde moesten nog andere ingrijpende maatregelen worden getroffen. Zoo
zijn de acceptuizen na den inmiddels plaats gevonden afloop van het moratorium in
staat gesteld, voorschotten van de Regeering te ontvangen tot het voldoen van hunne
verplichtingen en hebben exporteurs 75% voorschot op hunne thans oninbare
buitenlandsche vorderingen van de banken kunnen verkrijgen, waarvan 50]% onder
1715 garantie der Regeering.
(Wordt vervolgd.) D. K.

AVONDBLAD. Tweede Blad.

1720 **BINNENLAND.**

De Nederlandsche post en de Engelsche censor.

In ons Vrijdagochtendblad plaatsten wij het verslag van een onderhoud met den
directeur-generaal der posterijen over de quaestie der door den Engelschen censor
geopende van of naar ons land verzonden brieven. Dit interview maakt den indruk alsof
1725 de directeur-generaal van de posterijen zich vóór van eenig ernstig onderzoek sprake
is geweest, met een groot gebaar van de geheele zaak afmaakt.
In Augustus – tot 7 September toe – zou de post van Oostenrijk over zee vervoerd zijn
en dat zou de reden van alle narigheid zijn.
Wij nemen natuurlijk dadelijk aan, dat dit het geval is geweest. Maar na 7 September

- 1730 dan toch zeker niet meer. En de bedoelde uit Oostenrijk verzonden brieven waren toch ook van na 7 September, van October. De directeur-generaal, die dadelijk vast en zeker weet, dat de Nederlandsche posterijen geen schuld hebben, schijnt geen moeite gedaan te hebben om iets van die brieven te weten te komen. Hij meent dat zij, die
- 1735 Engelsche censor zit, hetzij dat de brieven reeds hier in Nederland worden opengemaakt. Toch zijn er nog twee andere mogelijkheden. Ten eerste kunnen al die brieven door schuldige – schoon onopzettelijke – nalatigheid en slordigheid van onze postadministratie in verkeerde zakken zijn gedaan. Dan past het bestuur onzer
- 1740 posterijen een andere houding dan de aangenomene: maanden na de mobilisatie – in October – behooren bij een goed geregelden dienst de zaken weer goed te loopen, ook wanneer 10 à 20% van het personeel in Augustus weg zijn getrokken. Vooral nu het postvervoer zoo aanmerkelijk verminderd moet zijn. En de tweede mogelijkheid is, dat brieven opzettelijk in een verkeerden zak zijn
- 1745 gedaan, zoodat, indien zij iets onbehoorlijks bevatten, de Engelsche censor er langs den gewonen weg kennis van moet nemen. Wij achten dit zeer weinig waarschijnlijk, maar wij zien zeer duidelijk in, dat, wanneer buitenlanders moeten aannemen, hetzij herhaalde en ergerlijke nalatigheid en slordigheid, hetzij opzet, zij het eerst aan opzet gelooven.
- 1750 Om het geloof in de betrouwbaarheid van onze posterijen te herstellen had de directeur der posterijen een andere houding moeten aannemen en niet zonder onderzoek – de directeur was nog niet op de hoogte van de datum waarop de bekende fouten plaats vonden – moeten verklaren: alles is in orde en wij hebben geen schuld. In elk geval hebben wij deze schuld, dat de postdienst klaarblijkelijk zoo lang
- 1755 slecht georganiseerd is gebleven. Wij hebben gedurende den oorlog al zooveel merkwaardigs van onze posterijen gezien en tot nadeel der burgerij ondervonden, dat het ons aangenaam zou zijn als deze fout niet zóó zeer als iets natuurlijks en vanzelfsprekends beschouwd wordt door den directeur der posterijen zelf.
- 1760 De *Frkfr. Ztg.*, melding makende van de verklaringen van de *N. Ct.* en het *Vaderland* over deze zaak, zegt nog: Men zal in Nederland wel begrijpen, dat, onder de tegenwoordige omstandigheden, dit misverstand in Duitschland pijnlijk aandoet. Want helaas, schijnt dit misverstand herhaaldelijk voorgekomen te zijn. De Nederlandsche directeur-generaal der posterijen
- 1765 spreekt slechts van "eind September". Na het, in het avondblad medegedeelde "Wiesbadensche geval", heeft dezelfde vergissing zich ook reeds aan het eind van Augustus voorgedaan, en, volgens den door ons gereproduceerden brief, die de aanleiding tot het onderzoek werd, ook in het midden van October. De vergissing moet zich tusschen eind Augustus en half-October voortdurend herhaald
- 1770 hebben, hoewel toch de uit Engeland terugkeerende postzakken, op de voorkomende onregelmatigheden gewezen moeten hebben. Wij betreuren het, dat de Nederlandsche postautoriteiten deze hoogst onaangename incidenten zoo lang ontwijken konden, daar zij anders voorzeker niet gearzeld zouden hebben, de nu getroffen maatregelen eerder in te stellen, om zich aldus aan de consciëntieus doorgevoerde Nederlandsche
- 1775 neutraliteit te houden.

Gemengde berichten.

Wraakneming?

Men schrijft ons uit Zevenaar:

- 1780 Op den eersten Kerstavond is op de Duitse grenswacht in de nabijheid der buurtschap Ratum (gem. Winterswijk) geschoten, met het gevolg, dat een landweerman een kogel in zijn lichaam kreeg, welke evenwel den volgenden dag reeds verwijderd kon worden. Wie de dader is, heeft men niet kunnen ontdekken, maar voor de Nederlandsche grensbevolking is het gelukkig, dat alle wapens ingeleverd zijn, want daardoor kon
- 1785 geen landgenoot in verdenking komen en heeft men hier vermoedelijk te doen met eene wraakneming door eenen Duitschen landbouwer.

BEURS EN NIJVERHEID.

De Engelsche geldmarkt.

- 1790 Het uitstaande bedrag klein regeeringspapier is in Engeland in de afgelopen week met £2,38 millioen gestegen en bedraagt thans £38,46 millioen. De £1,04 millioen goud die Donderdag aan de Engelsche Bank zijn onttrokken, gingen volgens de "Standard" geheel naar Frankrijk. Dit is de eerste keer sinds het
- 1795 uitbreken van den oorlog, dat een enigszins belangrijk bedrag goud aan de Engelsche Bank voor uitvoer is onttrokken. Bovendien bestaat kans, indien de New-Yorksche

wisselkoers nog iets verder teruggaat, dat goud uit Ottawa voor rekening der Engelsche Bank, naar de Vereenigde Staten teruggezonden zal moeten worden. Hoewel de discontokoersen te Londen nog steeds uiterst laag zijn, - 3 m. papier noteert 2 11/16%, - meent genoemd blad derhalve dat in de naaste toekomst vermoedelijk met eenigszins duurder geld te rekenen zal zijn.

Uit Duitschland.

De Deutsche Bondsraad heeft besloten dat alle verjarings-termijnen voor zoover noodig tot het einde van 1915 worden verlengd, ten einde te voorkomen dat allerlei processen in verband met den tegenwoordigen toestand aanhangig worden gemaakt, teneinde den verjaringstermijn niet te missen.

De Deutsche bladen beginnen hun gewone rondvraag bij de groote banken etc. omtrent de bedrijfsresultaten in het afgelopen jaar, waarop men daar te lande bereidwillig pleegt te antwoorden, teneinde de aandeelhouders niet noodeloos op het verschijnen van het jaarverslag te doen wachten. Dit jaar beloven de mededeelingen natuurlijk van bijzondere beteekenis te worden. Als eerste antwoord uit bankkringen vermelden wij dat van de directie van den Barmer Bankverein. Deze deelt mede, dat de bedrijfsresultaten natuurlijk bij die van het vorige jaar ten achteren zijn gebleven, vooral door de belemmering van den export. De commissies zijn sterk gedaald. Daarentegen zijn de inkomsten uit rente met een nog grooter bedrag gestegen, zoodat het mogelijk zal zijn een behoorlijk dividend uit te keeren. Dit zal nochtans lager zijn dan verleden jaar, in verband met een buitengewoon voorzichtige schatting der activa. De bank heeft gemakkelijk kunnen voldoen aan de groote eischen die in verband met uitbreken van den oorlog worden gesteld en heeft zelfs vele waardevolle nieuwe relaties verkregen door deze in staat te stellen denoodige middelen te verkrijgen voor het uitvoeren van bestellingen voor leger en vloot. De Bergmann Electricitäts Gesellschaft deelt mede, dat thans slechts met 50% der gewone capaciteit wordt gewerkt. De fabrieken zijn echter thans op levering van oorlogsmateriaal ingericht. In hoeverre de gewijzigde omstandigheden van invloed zullen zijn op het dividend, valt nog niet te zeggen.

Moratorium in Rumenië.

Het bij het Rumeensche Parlement ingediende wetsontwerp in zake een moratorium heeft alleen betrekking op handelsschulden en op die van banken en particulieren, dus niet op de staatsschuld en op de afrekeningen der posterijen.

Japansche Leening.

Naar verluidt, heeft de Japansche regeering van het Parlement toestemming verkregen voor het sluiten eener leening van Yen 240 millioen voor den aankoop van spoorwegen en spoorwegconcessies in China. Van andere zijde wordt bovenstaand bericht echter voorbarig genoemd, daar het Parlement nog geen toestemming zou hebben verleend.

Uit Oostenrijk-Hongarije.

De Hongaarsche regeering heeft de banken in overweging gegeven onderling te beraadslagen over de vraag in hoeverre de over het afgelopen jaar te declareeren dividenden uitbetaald behooren te worden. Een volledige uitbetaling is in geen geval wenschelijk, met het oog op het moratorium. Toen het Crédit Lyonnais, eveneens met het oog op het moratorium, besloot het interimdividend niet uit te betalen, is dit door de Deutsche bladen scherp gecritiseerd.

De Januari- en Juli-coupons der Oostenrijksche en Hongaarsche Goudrente zullen gedurende den oorlog in Kronen worden betaald, voorloopig tot den vasten prijs van Kr. 2,53 per florijn. In Duitschland zal de Hongaarsche goudrente met Mk. 20,43 per £ sterling worden betaald.

Uit de Vereenigde Staten.

Omtrent het verloop der fondsenbeurs j.l. Zaterdag wordt het volgende gemeld: De handel was zeer beperkt en de markt had een lusteloos aanzien. Bij de eerste omzetten viel eerder een gedrukte stemming waar te nemen. Milwaukees hadden onder aanbod te lijden op de verwachting van slechte ontvangst-cijfers en vrees voor buitenlandsche verkoopen. Ondanks een beperkt aanbod, kon tegen het slot eenig herstel plaats vinden en de markt sloot vast. Obligatiën gedrukt bij een omzet van \$446,000.

De Internationale Harvester Corporation zal in hooger beroep gaan tegen het

ontbindingsbesluit.

- 1865 In de afgelopen week zijn in de Vereenigde Staten 376 faillissementen uitgesproken.
De gemiddelde koers van de voornaamste spoorwegaandeelen is in de afgelopen week met 3.38% tot 87.75% teruggelopen, en die van de voornaamste industrieele fondsen met 2.18 tot 73.77%. Verleden jaar waren deze cijfers resp. 105.90 en 78.70%.
- 1870 Het Amerikaansche beschermings-comité voor International Steam Pump aandelen deelt volgens "Wallstreet Journal" mede, dat een flinke meerderheid der preferente en een zeer belangrijk gedeelte der gewone aandelen gedeponerd is. De inleveringstermijn is tot 15 Januari verlengd.
- 1875 De U. S. Steel Corporation maakt bekend, dat met Januari geen algemeene loonsverlaging zal plaatsvinden.
Voor de eerste maal sinds het in werking treden van het winstdeelingsplan zullen in 1915 geen aandelen aan de employés worden aangeboden. Voor 1914 bedroeg de inschrijvingsprijs op preferente aandelen 105% en op gewone aandelen 57%, welke
- 1880 koopprijs zooals men weet in den loop van vijf jaar mag worden voldaan. Er zijn in 1914 inschrijvingen ontvangen van 46,498 employé's voor 42,926 preferente en 47,680 gewone aandelen, zoodat elk der inschrijvers gemiddeld \$200 in eigendom krijgt. Er zijn thans 50,000 employés die aandeelhouder zijn. Van het totaal aantal aandeelhouders behooren en 40% tot de employés der trust. Het percentage van het
- 1885 totale aandelenkapitaal dat in handen dezer groep is, is daarentegen slechts gering.
Door de thans goedgekeurde fusie der onder maatschappijen van de New-York Central met de hoofdlijn worden de volgende maatschappijen in de New-York Central opgenomen:
1890 Chicago Indiana & Southern, Cleveland Cincinnati Chicago & St. Louis ("Big Four"), Lake Erie & Western, New-York Chicago en St. Louis ("Nickel Plate"), Pittsburgh & Lake Erie RR. en Lake Shore & Michigan Southern.
- Union Pacific Spoorweg-Maatschappij.**
Verslag over het boekjaar geëindigd 30 Juni 1914.
- 1895 NEW-YORK, 12 November 1914.
Aan de Aandeelhouders der Union Pacific Spoorweg Maatschappij:
Het Bestuur heeft de eer hierbij het verslag uit te brengen van de Union Pacific Spoorweg Maatschappij en de onderhoorige Maatschappijen over het boekjaar geëindigd 30 Juni 1914.
- 1900 De gecombineerde exploitatie-uitkomsten en aangelegenheden van de Union Pacific Spoorweg Maatschappij, de Oregon Short Line Spoorweg Maatschappij en de Oregon Washington Railroad & Navigation Company worden daarin voor het gemak aangeduid met den naam "Union Pacific".
zie verder: <http://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&cql%5B%5D=%28date+gte+%2227-12-1914%22%29&cql%5B%5D=%28date+lte+%2231-12-1914%22%29&cql%5B%5D=ppn+any+%28832337900%29&resultscoll=dddtitel&identifier=ddd%3A010651684%3Ampg21%3Ap007>
- 1905